

თეატრი სოფრები

სათეატრო სალიტერატ. ჟურნალი

ბანი 20 კაპ.

ივლისის 10

1924 № 13 (16)

ლადო კიპშიძე.
სახელ. საოპერო დასის პრეზიერი

თამარ ჩაჩავაძე.

ბოშორ სიმღერების სახელგანთქმული
მომღერალი.

გიორგი ვაშაძე.
სახელმ. საოპერო დასის მსახიობი.

„თეატრი“ და „სოფრები“-ს საღმისი სახსოვრი (ივლისის თ. კვლევა).

სახელმწიფო:

მეთაური—ორგანიზაცია.

იოსებ იმედაშვილი—შეგნებული უმადურობა.

მომხრეები:

სოფ. მაკაოშვილი—ჩემი თავდასაცავი.

მიხ. ჩოდრიშვილი—იოსებ დავითაშვილის ხსოვნას.

პროცესი—სიტყვათაშორის:

გ. ქუჩიშვილი—აბასთუმნის გზებზე.

ს. რეზინიძე—რედაქტორი.

თამარ ცერი—ღამე ზღვის პირად.

კაიუს პელი—ბოლოში უდროო.

ი. მოხაშვილი—შეგებდა ნინოსთან—როცა მთებზე წვებოლა დაბინდებდა.

კოკი ებრაელიძე—ა. ლუნაჩარსკის.

თამარ გოგელია—თოვლი.

თ ე ა ბ რ ი:

ლელი—სეზონის თავი და ბოლო (რეპერტუარი).

იოსებ არიშაიელი—მასტერის თეატრი.

მ შ ს ი კ ა:

ალ. ოლანეშვილი—აღმოსავლეთის სამუსიკო საკრავები.

დ რ ა მ ა ბ შ რ ა მ ა:

არ. ჯაჯანაშვილი—ქანაქება, 4 მოქ. (გაგრძელება).

მ ხ ა ბ ვ რ ა მ ა:

გ. მახარაშვილი—ნახატი „ლენის ცეკვა“.

ნ ა მ ა რ ი შ ი:

ია—ჩვენი ქალები.

დამსწრე—სრ. საქარ. მსახიობთა ყრილობა.

მეგობარი—„თეატრი და ცხოვრება“—ს. სილაძე.

„თეატრი და ცხოვრება“-ს

უზენდისთვის მივიღეთ შემოწერა-
ლევა:

1. ა. ო.—სვანი—10 მან. (5 მ. ოქროთი).

2. მარკ. ქილაჯიშვილისგან—5 მან.

3. სახ. „ქახეთი“-სგან—24 მან.

4. ირ. ბილანიშვილისგან—20 მან.

შემომწირველთა გულითად მადლობას ვუძღვ-
რედ.

ნით.

რედაქციისაგან

ქურნალი გამოდის მხოლოდ მკითხველთა, ხე-
ლისმომწერთა და შემომწირველთა დახმარებით.
შემოწირულება და ხელისმოსაწერი ფული რედაქ-
ციამ უნდა შემოვიდეს ანუ რედაქტორის სახელზე
გამოვიზავნოს. წლიურ ხელისმომწერთ მიუვთ 52
ნომერი ერთი რომელიმე პერიოდიურად.

+

საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების
სამხარო-სამრეწველო წარმოება

„ტენის-ქიმიკოსი“

საზოგადოებრივი საბუნების შესწავლა და პედაგოგია

მთავარი საწუბო და მმართველობა ტფილისში, ზღვს. პროსპ. № 106

(ეოფ. მიხეილის პროსპ.), ტელეფ. 13-63.

განყოფილება ბათოში, ტროცკის ქ. № 14 (ეოფ. მიხეილის ქ.).

—3

1910—1924

წელიწადი XIV

№ 13 (16)

შანი 20 კ. ჩიჩხ.

„თეატრი და ცხოვრება“

ყოველკვირეული სურათებიანი ჟურნალი.

რედაქციის მისამართი: ყოფ. ქართული თეატრი—სასახლის ქ. № 5, „ახალ კლუბის“-ს ეზოში.

ფოსტით: ტფილისი, რედაქცია „ოეატრი და ცხოვრება“.

იხიბე იმედაშვილს.

თეატრი, კომედი, მუსიკა, მხატვრობა, მანერა, საზოგადოებრივი ცხოვრება.

დაარსდა 1910 წ.

ივლისის 10

გამოცემა 1924 წ.

ს ა ღ ლ ე ი ს ო

ორგანიზაცია — ვინ არ იცის, ქვეყნის ორგანიზაცია რა რიგ აქონებს ხალხის ყოფა-ცხოვრებას.

ეს არ სკოლანია მხოლოდ **სრულიად საქართველოს** მსახიობთა ყრილობის სახელით შემდგარ ქართველ მსახიობთა ოჯახს, რომელმაც ივნ. 12-17 კრებების შედეგად შარტოლდენ განხეთქილება გვიჩვენა და ორგანიზაცია მოგვთავაზა.

დღეს, როდესაც ვეკლასე უფრო მეტად გვიჩრია კულტურული ფორმის გაერთიანებით გაძლიერება, საზოგადო-საქვეყნო საქმეში ერთსულოვნება, — **ორ** ბანაკად გაიყო **სრულიად საქართველოს** მსახიობთა კავშირი, ანუ უკეთ რომ ვსთქვათ 133 წევრს გამოეთიშა 21 ახალ მსახიობთა სახელით და ორივე ბანაკმა თავთავისი გამგეობანი აირჩია.

ახალ მსახიობთა დასი („დღურუჯი“) რუსთაველის თეატრში დაბანაკებული, ნიკთიერად წელმომაგრებული. ხოლო მეორე (დამსახურებული მსახიობთა დასი) ჰაერშია გამოკიდული.

განა ასეთი განხეთქილება, ასეთი დაქსაქსულობა ჩვენს თეატრს მოუხდება?

ჩვენი სოციალური გზები ჯერ კიდევ გასაწმენდია. მისი საქმიანობის საძირკველი — მოუმაგრებელი, მრავალი მუშაკია საჭირო ერთის გეგმით ამოქმედებული და ნუ თუ ამ ერთ გეგმიანობას ორგანიზაცია წარუძღვება?

ნუ ვინ იფიქრებს, ვითომც ჩვენი მელომენის დროში მხოლოდ რუსთაველის თეატრში ფორიალედეს რუსთაველის პროსპექტის მოსიერი-ნეთათვის. — არა, მისი არე უფრო დიდია და უფრო მთელი საქართველოს დაბა-სოფლის სათეატრო უჯრედები და ეს გარემოება ყველას მოგვიწოდებს გაერთიანებისაკენ, ერთი ფრონტის შექმნისაკენ!..

დაე, აქ იყოს სხვადასხვა სკოლა, სხვადასხვა მიმდინარეობა, ე. წ. ძიებანი, — ყველა ამას საბაბო ადვილი უნდა დაეთმოს და მზარეველობა გაეწიოს, იგი საჭიროცაა, მაგრამ გამგებლობა-კი ერთი უნდა იყოს. თორემ ის დაგვემართება, რაც ზღაპარულ შუღულსა მშებს, ერთბანეთის ქიშხით საერთო კერაში რომ ცეცხლი ჩაიჭრეს!..

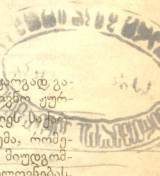
ჩვენ ვვლთ მათს ერთს ოჯახში თავის მოყრას.

შეგნებულნი უმადურება

ქართული დამოუკიდებელი სამწიგნობრო მუშაკობა რომ ჯერ კიდევ მოწამეობაა. სიკვიმდე თავგანწირვა — ეს ყველამ იცის. არა სკოლანია, ან თუ იკოლა, ვანებ თვალი დასუქიანია და სმენა მოუკრეუბია მხოლოდ ქართული თეატრის უდასო-— უბინაო „რეჟისორს“ კოწო ანდრონიკაშვილს, რომელმაც მსახიობთა ყრილობაზე აუთი მოვიგისენია. „მიწასთან გავასწორა“.

შეგნებულნი უმადურება და ასეთი?!

მეთოთხმეტე წელიწადია ავად თუ გავად გამოდის ეს ერთადერთი სათეატრო-სახელმწიფო ურნალი „თეატრი და ცხოვრება“. ესაა დღეს საქართველოში ერთადერთი უზუცესი გამოცემა, რომელიც ყოველგვარ პარტიულობის „გაერეშე, მიუღებო-ლიდ ემსახურება საზოგადოდ სახალხო ხელოვნებას.

გვ. 15-16

კერძოდ მშობლიურ თეატრის საქმეს და ასეთი საკითხები?

ეს „ლახვარი“ ვის უფრო ჰხედება — მთქმელისგან მიზანში ამოღებულსა თუ სხვას? ქართულმა მკითხველმა ამ თურნალს უკვე თავისი მსჯავრი დასდო. ამ მსჯავრის შტედვია, რომ ამდენი ხანი მკითხველი სახვადლობა თვისი ვანუზომილი სიყვარულით და თანაგრძნობით გვიფონებს გულსა...

რას გვისაყვედურებს კოწო ანდრონიკაშვილი და მისი სამირად აღმჭურველი?

რიგიანი თურნალი არ არის, ნაკლი აქვს, თავის სახელს ვერ ამართლებს.

ქაცხ, რომელსაც ქართული სათეატრო სავაგონო სექციის საქმისათვის ერთი ჩიხრიც არ გადაუბრუნებია, ვანა ნება აქვს ასეთი რიხით გამოსვლისა?

ჩვენ შევიძლიან თამბაქვ და საჯაროდ განვაქცხადოთ, რომ კოწო ანდრონიკაშვილი სრულებით არ არის პეტრონიუსი — ესთეტიკის კანონმდებელი, მას სრულებით არ ესძის ხელოვნების ორი მიმართულება: ხელოვნება ხელოვნებისათვის და ხელოვნება ცხოვრებისათვის... მწერლები ამბობენ, კოწო ანდრონიკაშვილი „გეოიანი“ რეჟისორია, მწერლობაში-კი ვანუზიტულ ფლურად არა ღირსო, ხლო რეჟისორები ამბობენ — უბერი რეჟისორია, მაგრამ შეიძლება „გეოიანი“ მწერალი იყოსო... სავართოდ უნდა ითქვას, რომ ტანის სიდიდით კი მართა ხელოვნების ცენტრობის დასაჩვენებლად.

რას ვამუხათებთ ბნო კოწოებო: თურნალის გამოსაცემად ერთი გროში მინცე მოვიკითო, ერთი ფურცელი ქალაქი, ერთი უბრალო წერილი, თუნდა საქონიყო ცნობა?

რა მოვიკითო, რას თხოულობთ?

კარგად არ ვემსახურებთი. ე. ი. თქვენს სახეს კარგად არ ვხედავთ.

მაიონებმა ჩაიხედა სარკეში, — და დათეს ზეიწაქრა; ამას რომ ვეაჯედ, თავს მოვიკლავდიო. ვინ ბრალია, თუ ამ სარკეში ზოგიერთი მსახიობის (განსაკუთრებით მთავ-დაცარგულ „რეჟისორის“) სიმახინჯის მეტი არაფერი აღიინებება.

ნუ იტიქრებთ მიუღვამელი კრიტიკისა: ჩვენს ნაკლის ჩვენებისა გვეშინობდეს: ვრეულ სერიოზულ კრიტიკას ჩვენს წინააღმდეგ მომართაოდა, ჩვენსავე თურნალში ღიღის სიმოთენებით დაფთობით აღვიღოს, რა თქმა უნდა, თუ ეს არ იქნება ქვენა გრძნობებით ნაკონახევი, გვეუღანობის შედეგი.

ყველა იმათ, ვინც ჩვენსკენ ქვას ისრის, გულწრფელად ვურჩევთ, თუ შინა აქეთ, თითონ დაიწყებთ ახალი თურნალის გამოცემა და მისი ხარჯებიც დაფარონ ხელისმომწერიოთა და მკითხველთვან შინაგული ფულით, საკუთარი ჯიბიდან და მაშინ ვამოიხიზნება ვინ რას როგორ ემსახურება.

დამწერლებს შეეძლება მოსტეტების ბერვის ესა სჯობია.

საქმე, საქმე, თორემ, თათროლი ანდაზისა არ იყოს, ფლავი უნით არ მოიხარშება, ერთბა სავირო. ვისაც ჩვენი ანაზიანი არ მოსწონს, შუთროინი მაინც გვიჩვენებ.

ჩვენ ვიკით ჩვენი გზა — გზა წმინდა ხალხურ თეატრის კერძოდ და საერთოდ ხელოვნების საკეთილდღეოდ გამცხენული, მწერლობის მიუღვამელად სამსახურისა.

ჩვენი სტრომა მალა ფრიადის და ვიღო პიროში უღიო გვიღვასა, ამ დროშის ძირს ვერავინ დაგვახევივნებს.

ეს ჩვენი გზა, შესაძლოა, ზოგს მიხეველ-მიხეველად ეჩვენება; რა უყუოთ, ჩვენი მიზანი მაინც მუდამ ნათელი, სწორი და გარკვეულია: ტვიტორი ჩვენი მიძიება, ვარს ხელოვნების ტრფიომ-სიყვარულით გამთბარი, სამშობლო ქვეყნისადმი მოთაულობის შეგნებით ვაკავებულები, საკაცობრიო მისწრაფებით აღვჩენებულები.

და ვისაც ეს მიზანი ვადრთოვანებთ, მოვიკით ჩემთან — მე თქვენი მორჩილი თანამშრომელი ვიქნები, ხლო ვისაც ეს არა გწამთ, ქვენა ზოახებით აღბორებულნი სამაგრო გეითქრით და ქვეაგუნდას გვიშენთ, შორს ჩვენებთ; ამ ხათოფთ თქვენზე ჩასკვიდვებით, ჩვენ იმდენი ძალ-ღონე კიდევ შეგვწყვეს, რომ დაიწყებების მდინარე ვაგატანოთ...

ოხებ იმედაშვილი

ჩვენი თავგანჯივრება

შსხაველი.

1.

ბაზის ჩენის სვიმონისაგან ასე ვამიგონია: ჩვენნი თავდაპირველი გვარი ყოფილა ბლაძეე ახალციხის მახზის მქი ხეთიდან; ამ გვარიდან ერთი ოჯახი ყოფილა ყმა-მკალთმელი ზარხმის მონასტრისა აბასთუნის მახლობლად, როდისღაც, უხსივარს დროს ბურჯის მთავრს ამ მკალთმელი ბლაძის ოჯახიდან გაუწყვანია რამდენიმე წყვრი და დაუღდენია ისინი მკალთმელად შემოქმედის მონასტერში, მიუტია მამული ერქეთში და უმძიმებია გვარი მკალთმელად. ვი გვარი ძალიან გამოავლენებულა და მართლაც თავისი უწინა ვალობით.

შეთვრამეტე საუკუნის ბლო ნახევარში აღმოსავლად საქართველოში იღლო საქელსიო ვალობაში; თითო-ოროლა მონასტერში თუ ვასპოვდა ვალობა რიგიანი; ქართლში იმ დროს შერჩა მხოლოდ

ერთი ოჯახი კარბელაშვილისა, რომელმაც იცოდა როგორც საქელსიო ვალობა, ისე სავრო სიპოტო ვალობის აოს; დგენად ქათალიკოსი აქეთი-იქიდან იწვევდა თორმე მკალთმელს. სხეთა შორის მიუწყვენიან ჩემი მამის-პაპა ვოგია მკალთმელიშვილი მთელი ოჯახით მევეს იმისთვის დასასახლელად შეუთავანია მამული ორს სოფელში: მარბადასა, რომელიც დღეს ბორჩალოს მახზში, განთქმულია ხელოვნის გიორგი სააკაძის დროის გამოვლი ომებით, მათა ბერაულებიდან ვაკაცობით, სადაც მათ შპოვეს თავის დღითი საუკუნო საფენ, და დირბში, რომელიც მდებარეობს გიორის მახზში, ზემო ქართლის საზღვარზე გურულ ვოგის კრიტოსზე მდებარე დირბი მოსწონებია, როგორც მისი კაცისა. მართლაც, ეს სოფელი ვაშენებულა მა-

ლალ სერზე, შემოქმედებული ციხით და ეკლესიით, ძირს, აღმოსავლეთის მხრად, სიფ. ყორხისი-დან მოკიდებული მდ. მეტყველივ გაქმულია შევნიერი ფრონის ხეობა, რომელიც დიბთან ვიწროვდება და სოფ. ბრეთთან იშლება ფარშავანცის ბოლოსავით. ბალ ვენახები, სასიმინდეები დირბს დაბლა პქინდა ხეობაში, რომელიც მამინ გაუვლილი ქალთ ყოფილა დაფარული.

ჩილილოთით მას სახლავიდა ტყერი ტყეები, დარბის სერიდან იხედება მთელი დიდი და პატარა ლიხავის მიდამოები, ტირაფონა, ქვემო ჭალა ცხელიოსის ციხით, ქსნის ხეობის ველი არავგებდენ, სამხრეთით საციციანო, საჯავახიანო, სათარხნო, დასავლეთით ზემოქართლის ველი ღორჩაკის მთამდე, სადაც გამოდის ტაშის კარი ბორჯომიდან. ახლად გადმოსახლებულს გურულს, ტყე, მთებს და ლამაზ სანახაობას ჩეიულს, უმჯევილა მიფუიერებოდა დირბი თავისი ლამაზი ფრონის ხეობით.

გოგია მაკლობლიშვილს ჰყოლია ხუთი ვაიცი და ერთი ქალიშვილი. უფროსი ვაიცი სესია, შესანიშნავი მაკლობელი და მეტყველი და პაპაჩემი სნიმონი გურიაში ყოფილან დაბადებულნი. პაპა იტყუიდა ხოლმე, რუსები რომ შემოვიდნენ საქართველოში იახროს 18-ს 1801 წელს, მე მედავითენდ ვმსახურობდი იერუსალიმის ქრისტეს საფლავის ეკლესიაშიო. კარგად ახსოვდა ვარის შენოსვლა დალამანდის ბოახუნითა; ეს შემოსვლა ხალხს არაფრად ებიტნავაო, განსაკუთრებით სამღვდელოებსო. ჩემი ეკლესიის წინამძღვარმა გლოვის ნიშნად წირვა შესწევითაო.

გოგია თავის ორი შვილით სესიათი და სვიმონა ქათალიკოს ანტონ 11-ის პაპსნებით მიტყუილან მცხეთად მაკლობელითა გუნდში. გალობდა თურმე ორი გუნდი, რომელთა შუა იდგა მოქარხნი, იგი აძლევდა გუნდებს რეპლიკებს და ისე იწყობდნენ ვალობასა.

მეფემ და ქათალიკოსმა უპოქს გოგიას გავარნი მაკლობლიშვილი და საეკლესიო აზნაურობა უყ-

მოთ. ამ გვარს გოგია ჩაუმტა მეორე გვარი გუნცადე, რომელი გვირიდან მას ჰყოლია ცოლი. ამ ორი გვარით იწერებოდა წამანმცე, ვინმე აღმოსავლეთ საქართველოს საგარეოლო სია დამტკიცდებოდა ორმოცდაათიან წლებში. მე მწერლობაში „გუნცადეს“ ხშირად ემხრობოდა ფსედერონიშაძე.

ძველად იერუსალიმში, ათონის და სიონის მთებზე, კვიპროსის ქუჩებულზე ქართული მონასტრები იყო ქართული ბერიები, საცხოვრებლად პქინდით მეწირული სოფლები მამულ-დიდულობით. ქართული სოფელი დირბი პატარა სოფლით ტახტის ძირით ექუფრებოდა იერუსალიმის ქრისტეს საფლავის მონასტრესა. მარტო ამ ორს სოფელში ირიცხებოდა სანაე-სათესი, ბალ ვენახები ხუთი ათასი დესეტიანი, ორი გვარეულობა — ოჯახის გარდა: მაკლობლიშვილის და დეკანოზიშვილისა.

მიხება ისე, რომ ქართული მონასტრები ბერძენება იდგეს ხელში და ქართველობა გამოდევნეს, ხელი მოჰქიდეს საქართველოს მამულებსაც. დირბში იდგა ძვირფასი სასახლე, კვეშილი. მდ ფრონის პირად მოწყობილი ყოფიის ფრით: ღვთის მარხებით, ბელღებით, ჯიხურებით, პირატუციის ბაკებით და გამოურებით; დიდი საფარის ფერი გვო, ძველის ძველი ეკლესიით; ძირს კი დიდი ზვარი, ზედ მოედებული წისკვილით. ყველა ეს სიდიდირე დარჩათ ბერძნის ბერებს. იერუსალიმის პატარარაქი ნიშნავდა ხუთი წერობით რომელიმე არქიმანდრიტსა, ამას მოჰყენდა თან თავისიანები; სოფლიდან იღებდნენ ღაზს, ვენახიდან კულუხს; გუნდობას უჯდათად ეციებოდნენ, ამას ხელს უშობათადნენ სოფელი გაიქცეოდა გლეხები, რომლებიც მოურაობას ეწყობდნენ.

ბერძნის არქიმანდრიტებმა მოითხოვეს ჩვენ გან მამულს ჩაიხაროდე, როგორც საეკლესიო აზნაურისაგან. მამა-ჩემი გაუმკლავდა, ამისათვის რუსული და ქართული კალამიც უჭირდა; მთელი სოფელი ოპოზიციით ჩაუყენა ბერებს; ბერეჯული გატყობეს თვით ბერები და მათი მოურავები. თუმცა

აბასთუმნის გზაგზა

(ნაწყვეთი)

გვსალმებე შენ თანარის ციხეე, მატინანეე მრავალ წრესულ დროთა, მოგონების გესლ ნსკლებს რომ იხევე, — შენთან ხომ არ განისვენებს შოთა?

გ. ქუჩერიშვილი.

24 წ. აბასთუმანი.

რედაქტორი

სამკითხველოში ვმსახურობდი, საქალაქო სკოლის მოწოდებები მკავდა ამხანაგებთა ვაწვედით წიგნებს. გვიყვარდა კითხვა, მეცადინეობა. აღკვეთილი იყო პრესის თავისუფლება. აკრძალული თავისუფალი სიტყვა. გვიტაცებდა აკრძალული წიგნების კითხვა. გადაუმწყვტილთ ხელნაწერი უკრანლის გამოცემა.

ვიკრიჩეთ რედაქტორი. გამოენახეთ ვადამუყარი: თურნოს „შუქი“ დავარქვით და შელდექით საქმეს. ერთ კვირაში გამოვიდა პირველი ნომერი.

ერთი კალი ტფილისშიაც-კი გამოუფანგეთ მოწინავე ამხანაგებს. ძალიან გახარობდათ.

ეურნალი ხელდიან ხელში ვდადიოდა; დიდი სიუთიხილით და ამხანაგების არჩევით. დასმენის გვეშინოდა. გვერიყენ გამცემლები.

თორმეტ მაწავლებელში ძლივს ერთს გავანდეთ საიდუმლო!

გაეხარდა. მოგვიწინა.

— „ფრთხილად იყავით, ივან ივანჩიკა არ გაიგოს, თორემ ხომ იცით, რა მოგვლით.“ — გაგვფრთხილა მასწავლებლებმა.

საშიში ვაიცი იყო სკოლის უფროსი. სძულდა ქართველებს. ქართულად ლაპარაკის უფლება არ ჰქონდათ მოწოდებებს.

ჩვენს ენას ძალღის ენას ეძახდა. თუ ვაგიცებდა სასტიკათ სჯიდა ვეუღას, ვინც ქართულათ დილაპარაკებდა.

ყველაფერს ტყობილობდა მელაკულა მოწოდებებს წყალობით. არ ერიდებოდენ ჯაშუშობას; რას არ კარდულობდენ კარგი ნიშანის დისმის გულისათვის!

ზოგიერთი ნაპირი წყაროებს ჩვენს გეარს, მაგრამ უკეთესი ადგილები შეგნარჩუნეს. მიწის შესახებ პირობა ბერებთან აწერილი მატეს ჩემს მოთხრობაში იმის მეხრე ცეცა" და წარასულიდა".

იმ მამულების შესახებ, რომლებიც საქართველოში ბერძნის ბერებს დარჩათ, მაგ. დიბო, ტახტისძირი, მელვრეკისი, არკნეთი — ქაილაში; იერუსალიმის გვიანის-მამის ეკლესია დღეწებით ქ. ტფილისში, აგრეთვე კახეთში; სამეგრელოში სოფ. კორცხელი, იმერეთში სოფ. ფარძია, — ბევრი იღვავა ათონის მთის ბერმა ბეჩელაძეებმა, კიდევაც ჩამოართვეს ბერძნებს მამული ალექსანდრე მესამის დროს, მაგრამ ისევ გადაიწერეს. შემდეგ იღავა ტფილისის გვიანის-მამის ეკლესიის მღვდელმა ოილი გამრეკელმა. მე დირხმლებს ვარჯად მოუწყვეც საქმე, თითქმის სამ ნაწილს ჩამოართვედით ბერძნებს; მაგრამ გლეხობა, რომელთანაც მე ჩემი ყმაწვილობა გავატარე, შევიყვარე და შემიყვარეს, მაინც არ მიბრუნა. საქმე ასე მოკავადრეთ: გამოჯენა მიდიოდა დირხში, მიწის წილმელი ხელინი, რუს-ქართველი, მივიბრუნე და სამგალობლოშვილი მამულის ვარწმომი მოვიბარე საბუკიო მამული სოფელი უნდა აღეარებინა ჩემს მამულად, შემოიყარონებოდა ჩემს სახელზე, შემდეგ მე უნდა გადასულიყარე საკუთრებად გლეხთათვის. მებრძო ხმობლად ერთი გლეხი ანდროქოთაშვილი, სარწმუნოებით სომეხი, რომელსაც გადავეცეო რვა დღის მამული. ბოლოს, როცა ბერები გაბატონდნენ, გლეხებს „ნადილეობა“ მოუჭირეს, მაშინ დაფაკურდნენ, მიიჭრნენ ჩემთან გორში, შველა მთხვეს, მაგრამ გვიანდა იყო.

ბ. შგალობლიშვილი.

(შემდეგი იქნება)

ზოგჯერ ჩაიხედავ კი პატყობდა მათ სკოლის უფროსს, ასაჩუქრებდა კიდევ.

შენამდებოდა თუ არა, ცხენიც აეტყუებოდენ ივან ივანიჩის კარებში... წლამა ეტყულმა აიციონებდენ თვალებს პატისანი ამხანაგების ემინოდათ გამცემლებს.

ძალიან ფრთხილად ცვემდით ფურნალს, მაგრამ მესამე ნომერზე მაინც გაგვიგეს..

ჩაჭკეტეს სკოლაში მოწაფეები და თვითეულად გაჩრდიეს. ტანსაცმელიც კი გახადეს. აქ რომ ვერაფერს გახდნენ, ყველა შემჩნეული მოწაფეების სახლებში ხალხი დაგზანეს და იქაურობა ააფორიაკეს.

ჩავარდა რედაქტორი! — მოწინავე წერილის შავი უმოვნის..

როგორ გავხარდა სკოლის უფროსს, როცა ხელზე-გაკურთხილი რედაქტორი წარუდგინეს! თვალეზიანათ იღიროდა..

— თავისუფალი პრესის რედაქტორს ვახლავარ! არ შეიძლება ერთი ნომერი თქვენი ვაზეთისა ჩვენც გამოვიწეროთ?! გამოტყდი, ვინ არიან შენი ამხანაგები, დაასახელე ყველა მოთხოვნების, ლექსების და წერილების ავტორები, არა და სასტიკი სასჯელი მოგვიღოს!

იოსებ ღაბითაშვილის ხსოვნას

(მოვონები)

ი. ღაბითაშვილი გავიცნა 1867 თუ 1868 წ., როცა ის მუშაობდა თავის ძმა გიგოსთან. გიგოს იჯარო აღებული ჰქონდა სახლის ვაკეთება ვინმე ისრაილოვისა, დიდი მთავრის ქუჩაზე, სადაც მეც ვიმუშავე გიგოსთან ერთი ზაფხული დურგაშვილი. გიგოს ძმა იოსები კი მუშაობდა აივანის ბოძების ქოქების, შავაძა-ჩუქურბანზე. ამ დიდი მთავრის ქუჩის მტკვრის პირად, სიმონოვის ქუჩიდან, კიროსინის ქუჩამდე გაშენებული იყო ხილის და ყურბის ბაღები, სადაც მუყავეულობაც ბევრი იყო. ამ ბაღებს ეძახდნენ ნაჯირ ბაღს. იმ სახლის გვერდზე, სადაც ჩვენ ვმუშაობდით, მტკვრის ბაღების გაღმობა, ქუჩის ავსოსავლეთის მხარეს, იღვა დიდი კაცის ხე, რომლის გვერდზე პატარა წყაროც გამოიდოდა, მაგრამ დასაღწევად კი არ ვარგოდა სიმონის გამო, დასალევი იყო მტკვრიდან ამოგვქონდა ლიტონები, წყაროში ვაკეთებდით და იცემო იმ კაცის ჩრდილქვეშ, ბაღში ნაყურ ხილით ახდა მუყაველით ესადილობდით, სადილს შემდეგ კი იოს. ღაბითაშვილი ჯიბიდან ამოიღებდა, ხოლმე ჩახრუბადის ანდა შავეთლის ლექსებს და ვკითხულობდით. მაგრამ ვერ ვიხსენებდით, ისეთი მძიმე ერთი იყო დაწერილი. ჩვენთვის გაუგებელი არებოდა.

იოსები მაინც საღვაცეა შოულობდა ძველ წიგნებს ზოგს ხელთნაწერს და ზოგ ნაბეჭდს: ქილოას და მანანას, ვისრამიანს და სხ. ამ რვავე კითხვაში ვატარებდით დროს, სხვა ხელისწები კი დაგვეცინოდნენ, მაგრამ ჩვენ მაინც ჩვენსას განავარძობდით.

1868 წ. ხელოსნებს კლუბიცა ჰქონდათ, იქ, სადაც ენლა ვერის ხიდა, სულთი საგანდამთროს გაღმოსწვრავს, მტკვრის პირად (მაშინ ვერ ვერის ხიდი არ იყო აშენებული); ეს კლუბი პირველად მუშა ხელოსნებმა დაარსეს. თუმცა ღარიბი ხელოს-

— ჩემი დაწერილია ყველა.
ამაყად უპასუხებს რედაქტორი.

— სტყუი სახიზლარო! — ანთიო ივან ივანიჩი: ჩაადგეთ სარდაფში.. ცის სინათლე არ აჩვენოთ სანამ არ გამოტყდეს. არ მთავაროთ არც საქმელი, არც სასქელი! — ღრიალებდა გაბრაზებული სკოლის უფროსი.

ასრულდა ბრძანება. „შუქის“ რედაქტორს კინწის კვრატ ბნელ სარდაფში უტყეს თავი ვირთხებთან.. დღე გამოშვებით ამოჰყავდათ შუალამისას და ემუდარებოდნენ ამხანაგების ვაცემას, ოქროებიც კი შეადიეს; ამით რომ ვერაფერს გახდნენ, ცემა დღე უწყეს, ცხვირარი სისხლით შეუღლებეს, სიკვდილითაც დაეუტყნენ, მაგრამ ამაოდ: ამხანაგების ვინაობა მაინც ვერ ათქმევინეს!

ბოლოს, როგორც მანვე და საშიში მოწაფე, პედაგოგურმა საბჭომ სკოლიდან გამოირიცხა რედაქტორი და მგლის*) მოწმობით ქუჩაში გამოისტუმრა..

*) მგლის მოწმობა — ისეთი მოწმობა იყო, რომლის მექონე მოწაფეს სასწავლებელში შეგვლიდნენ არ შეგვლიდნენ.

ნები უფრო ბევრი იყვნენ კლუმბის წყევრებათ, მაგრამ სიღარიბისა გამო ცოტანი დაიარებოდნენ.

მდიდარ ფოდრაჩიკებს, ჩინოვნიკებს, მკვებარეებს და დიდ სახელოსნოს პატრონებს საშუალება ჰქონდათ მუდამ ეარათ და ესარგებლათ კლუმბით, მავალით და ნაობიკა, ზეიცური, რუსუცოვი, ილინი, კოტრინი, რუსუნი და სხვ. რომელთაც, ხელოსანთა კლუმბი მიითვისეს და სამუდამოდ დაინარჩუნეს კლუმბი.

ერთხელ გავიგე მე და იესები წაგვიყვანა კლუმბში. იოსებ დავითაშვილი ჩემზე ცოტად უფროსი იყო და კვლავაც ნამყოფი კლუმბში, ჩემზე უფრო თამამათეს იქცეოდა. კლუმბში დიდძალი ქალი და კაცი სიერობოდნენ, ზოგნი ქალადს, ნარდს და ბილიარდს თამაშობდნენ, მუსიკასაც უკრავდნენ და წყევლ-წყვილიად ქალი და კაცი ცეკვამდნენ; ზოგი ვახშამს მიემტკეოდა.

ამ კლუმბში ბიბლიოთეკა-სამკითხველოც იყო მოწყობილი. მე და დავითაშვილმა სამკითხველოსკენ გავწვიეთ, ვინაიდან იქ უფრო თავისუფლება იყო, მაგრამ, სამწუხაროდ, იქ ცოტა იყო წიგნები და გაზეთები. და თუ იყო, ისიც ჩვენთვის გაუგებარი ენაზე.

როსებმა აქ მიაგნო ერთ ქართველ ჟურნალს: მგონი წყონის დედას* თუ სხვა ჟურნალი იყო აღარ მახსოვს. დავითაშვილმა გადაფურცლა რომ დამწყურ, ამ დროს მოვიდა ჩვენთან ერთი ვიღაც, მგონი სამკითხველოს გამგე იყო, და კლუმბიდან წასვლა გვიბანა, რადგან ახალგაზრდები ვიყავით, არც ბილეთები გვქონდა და იარიბად მუშურად ჩაქმულებული ვიყავით; გამგემ ბანების კითხვა გვითხრა: წიგნებს ნუ აქუტყუიანებთო (ნუ პაჭკაიტე კნეიგო). ამ დროს დავითაშვილის ძმა გვიკო რომ არ მოგვწყვლებოდა, მგონი პოლიციამაიც გავგვზავინდენ.

მეტკე ღონე აღარ იყო, წაიფოდით და შემდგმე დე ფები აღარ მივცილდავს. ბოლოს მე და დავითაშვილი ცხოვრებამ ერთმანეთს დაგვაშორა, სხვა დასხვა სახელოსნოებში დავიწყეთ მუშაობა, მაგრამ

თავისუფლად ამოისუნთქა ივან ივანიჩმა. მიმდღარი ამბავი დაუყოვნებლივ უმალღეს მთავრობას აცნობა, რაზედაც დიდი მადლობა და წარჩინება მიიღო.

გავიდა ხანი. იცვალა დრო. ივან ივანიჩიც დროს შესაფერად შეიცვალა და გადახალისდა. ქართული ენაც შეისწავლა და...

ს. რეზონიძე.

ღამე ზღვის პირად

ნელის ნაბიჯით მიღობდნენ ორნი ერთად ზღვი ზღვის პირად... ზღვა ოდნავ ლელავდა... აღერსიან კონკით ზვირთი-ზვირთის აწყვდებოდა და ერთ ხმაურით არღვევდა მისის მოწვენიერ საღამოს მყუდროებას. მისი სიერინი წყველ-წყვილიად მიმოდიოდნენ ზღვის პირად და... ისინიც... ისინიც მისცურავენ ოცნების სამეფოში. იმათაც აზვირთებულ ტალღებზევით უფერდათ გული. ორივედა გრძნობა... ზვირთივით აწყვდებოდნენ ერთმანეთს ცეცხლის ბაგენი. ზღვეც შეპყრებ-

1875—6 წელს მეფობრივე ზეიცურის საღურგლო სახელოსნოში შევიღ სამუშაოთ. ამ დროს იოსებიც იქ მუშაობდა ჩუქურთმის მჭრელოდ.

აქ იქ ერთგულად მუშედვით მინაურ სამკითხველოს მოწყობას, სხ პარალ-შეკრდებიც მოვიმზრეთ და საერთო კვათხულობით თანამედროვე წიგნებს და გაზეთებს. ამ წიგნების და გაზეთების კითხვამ იმდენად მოამზადა ქარგელ-შვირიდბი, რომ 1877-8 წლებში კავიციაც მოვაწყუთ ზეიცურის საღურგლო-ფაბრიკას ა. ეკონომიურ ნიადაგზე; თუ-და დაქერა-დათხოვნაც იყო მუშებისა, ქარხნის პატრონის მიერ საგრამ გავუცვა მუშების გამარჯვებით ამითხვადე. ამ შემთხვევამ მე, დავითაშვილი და სხვა ამხანაგები დაგვაშორა ერთმანეთს, ვინაიდან მე და დავითაშვილი, რამდენიმე სხვა მუშებიც, მოვეყვით დათხოვნილებში.

მის. ჩადრიშვილი (დასასრული შემდეგ ნომერში).

სეზონის თავი და გოლო

(იხ. "თეატრი და ცხოვრ." № 12).

კამპრტუარი.

ეროვნული და რევოლუციური მომენტი ძალიან მჭიდროთ არის დაკავშირებული რეპერტუართან

თუ ამ მხრივ წინდაწინ არ არის დაბეჯითებული მზადება, სეზონის განმავლობაში დიდი აღარაფერი შეიქმნება.

ჩვენ გადაწყვეტიტ ვიცაეთ იმ აზრს: თუ არ არის საკუთარი დრამატურგია, თეატრი ჰკარგავს საკუთარ სახეს. იგი აღვია გადაშენების გზას. მხო-

და მათ და მედიდურად იწვევდა თავისკენ. ჰსურდა ზვირთებში ჩაეთრია მათი სპეტაკი გრძნობა და მღვიერ შეხედვით შეეძინა. მაგრამ ისინი...

... ისინი ნაბიჯით ორნი... ადამიანთაგან განშორებულნი ერთდებოდნენ სინათლის შუქს... ბნელ მუჭქებისაკენ მისწრაფოდნენ...

შეხვედნ და უფრო მე-ფიქრთა ჯარი შემოქმეცია.

... ზღვა ლელავდა... ნელა, უფრო ნელა... და თავისკენ მიწვევდა. საშინელმა აზრმა შებოჭა ჩემი გული და გველკაბენივით დავიკლაცნე.

... ნუ თუ ის არის... გაფიქრე. ფეხის ხმა მომიახლოვდა... იმათ ჩემს წინ გაიარეს... მე უფრო მოვკარ:

... ჩემო ოცნებებ, რა გავაყვებით მიყვარხარ! და ქალის მკერდს მიეყრდნო...

... მე იმ ცივიტნი. თავ-ბრუ დამხსნა, თ-ვი ჩაეღუნენ... ამ მსურდა დამენება. ხელო გავიქნეი, მე-გონა აზრდილი... მაგრამ სინამდვილე თვალწინ გადამეშალა... გული თვითქმევდა, ძალ-ღონე მაკლდებოდა... მათ ნაბიჯს ფეხთა გავაყვინ... ისინი მოუახლოვდნენ მოზრდილ ბუქსს... იქვე ჩამოსდნენ, მთავარ ის იყო მისრალიმბდა ღრუბელთა შორის...

შეხვედნ მთვარეს, გავხედე ზღვას, დავაქქვრდი მათ... მთვარემ მოჰკრა თვალ-ორთავეს, მედიდურად გაიჭელა, გიჟური გრძნობით შუქი სტკურც-

ლოდ ნათარგმნები, თუნდა შედევრებიც კი, ვერ დაისწინან მას განადგურებისასაგან.

მართალია დასხვ კი იზარუნეს გაჯაფუყლიდან, მაგრამ ორიგინალურ დრამატურგიის მოპოვებაზე არც მამინ უზრუნუნიათ და არც მის შემდეგ.

ამიტომ ხელში შეგვრჩა ან სულ თარგმანები, ან დრომოკლები პიესები „გაყარა“ და „მზის დაბნელება“.

მართალია ხშირად გვემის ჩვენნი თეატრის მესვეურთაგან სადემონსტრაციო გამოწვევა: მოგვეტანეთ ახალი პიესები და ჩვენც დაგვავსო.

მაგრამ ასეთი გამოწვევა ვერა ჰპოვებს გამოხმაურებას შენდელი მიზეზით: ჩვენ თეატრსა და ჩვენ მწერლებს შორის ჰსუფევს არა ბუნებრივი დამოკიდებულება. თეატრის მესვეურებს არ სჯერათ ქართული დრამატურგისა არაფერი. ქართველ მწერლებს კიდევ არ სჯერათ გულწრფელობა ამ გამოწვევასა და ამიტომ განვანხვ დადიან ერთმანეთისაგან.

მხოლოდ მწერლებს ერთი წრეა ინტობრათ დაახლოებული თეატრიან. ესენი არიან „ყანწყელი“¹. მაგრამ იმთავან დრამატურგობას არაფერ ეწევა, გარდა ერთისა. (მთარგმნელობა კი—დრამატურგობათ არ ჩაითვლება).

დანარჩენებს არ ენდობიან და არც ისინი ენდობიან თავის მხრივ.

ამიტომ მრავალი დაბეჭდილი, ან დაუბეჭდავი პიესა, რომელთაგანაც რამდენიმე აუცილებლათ წარმოადგენს თეატრალურ ღირსებას, მივიწყებული რჩება.

და თუ არ არის გამოყენებული ის, რაც დაწერილია, რალა ემზით შეიძლება კაცმა სწეროს სხვე.

ნა. მჭირდავ სიამაყით ნელა იწვევდა, თითქოს ეუბნებოდა: „როგორ მშვენიერად გცოდნიათ ალერსით“². ზღაჯ თავისკენ იწვევდა, აქაფებულ შეფეხებს სტყობოცნია... მაგრამ ისინი... ვერაფერს ხედავდნენ... გარდა ერთმანეთისა.

რეტანივით გავსწივ მთიკენ, უჯზო-უჯკლოდ მივდიოდი... მაგრამ ნამედილდა კი არ ვიცილი რატომ? მივდივარ იმით ბუჩქს... ქურღულადა... შურინკეულად... თითქო მთიარე მიმისხედა, მითანავარძნო... თუმც მწარე ღიმილით, სახსე სარკამით გადმოიხედა... მაგრამ ხელი შემეწყო, დაიხია და ღრუბლებს ამოიფარა... ვივარქენ მისი დაცინვა... რა მექნა, აღარ ვიციოდი... ჩავიკეცე იქვე ბუჩქის ძირს...

ყველაფერი სდუმდა, მასთან ბნელოდა... ბნელოდა ირგვლივ, ჩემს ვულშიცა საშინელი სიბნელები იყო... მხოლოდ ორი არ სდუმდა...

და ზუზუნებდა ზღვა. მე ვცაქცახებდი. ნელი სით ჩაის ფოთლებს არხედა. მისის გრილი ლამე სასიამოვნო იყო მხოლოდ ორისთვის...

— ოჰ! ჩემო გიჟო! შენა ხარ ჩემი ცხოვრების მოკმეციმე ვარსკვლავი, რომელიც ჩემს სულს ანათებს... მითხარ, გენაცვა, ხომ გაყვარავარ...

— ოჰ! მიყვარხარ! მიყვარხარ!—სუსტის ხმით მიიღო ქალმა.

— ჰო! და ასეა, ავრე მითხარა, ჩემო მშვენიერებაგ...

ბი? აი, აქ ხდება დაუქმება მთელი შესაძლებლობა... ქართული მწერლობა, რა მიმართულებისაა უნდა იყოს ის, ეს არის მთავარი შემოქმედებითი სული ქართველი ერისა.

ჩემი თეატრი ვერ დაენათესავა ამ შემოქმედებს, ვერ გამოიწვია მასში სიყვარული, შეგობრება, ძალთა თარეში. პირიქით დაამყარა ნამდვილი მტრობა, რომელიც უმძველათ დამლუბველია ქართული თეატრისათვის.

ქართულმა თეატრმა ვერ გამოიყენა ყველა ეროვნული ძალები თავის სასარგებლოთ. მინ პირიქით დააუქმა იგინი.

ამ გვარად ჩვენმა თეატრმა ვერ შეასრულა თავისი ეროვნული დანიშნულება. იგი უტყობთ დარჩა ქართველი ხალხისთვის.

მაგრამ ითქმის ჩვენი თეატრის რევოლუციურობაზე. ეროვნული დრამატურგია შეიძლება იყოს თავზე ხელადებით რევოლუციური, და თუ დაუქმებულა ორიგინალური დრამატურგია, თავის თავად ეს ნიშნავს, რომ დაუქმებულა რევოლუციური შემოქმედების შესაძლებლობაც.

მაგრამ რევოლუციური სახობი თანაბრათ შეეხება ნათარგმნ პიესებსაც. შენდევნში, პიესების ჩამოთვლაზე ჩვენ ვნახავთ: მთელ რეტურტურში მხოლოდ ერთ-ორ პიესას თუ აქვს ნათესაობა რევოლუციისთან. დანარჩენი ან სულ უტყობა, ან პირიქით—საწინააღმდეგოც.

ჩვენმა თეატრმა ვერ დააკმაყოფილა ჩვენი ხალხის რევოლუციური სულსკვეთება და იგიც გარჩეული დარჩა ამ ხალხისაგან.

გერც ეროვნულათ და გერც რევოლუციურათ ჩვენ თეატრს აღარავინ არ ესარჩლება.

გამშავებით მოხეია ხელები, მიეგრდნო მკერდზე და გამშავებრ თვე სწუწნიდა ტუჩებს...

ზღვის ღღევა მატკულობდა... ტალა ტალის ხედებოდა და ნაპირებს ეხეთქებოდა... ღამე მიქროდა, ზღვის პირის არაფერ იყო, იმ ორისა და ჩემს—მოუვატრეველ სტუმრან—გარდა.

ბუჩქის ძირას მივეყვარდი დაქროლის გულით... მხოლოდ ამ ბნელ ღამეს არღვევდა ზღვის პრისხანე გუფნი, გიფური კოცნა დაუფეთილი ტუჩების.

უტკებ წამოვიტერ... გული მოღმით ამეცის... სისხლი ყელში მომადგა... მსურდა დამეყვინრა... მივარდნილიყავი და ჩემი გრძნობის შემბლალავის გულში ღახვარი ჩამეცა.

მაგარმე... მოვიკრიბე ძალა და ვავიქეცი ამ ბნელ ღამეში. თან მომდევდა ზღვის პრისხანე ზუზუნო... მათი საზარელი კოცნა... და მივარის დამცინავი ღიმილი...

მე დაუსრულებლად მივარბოდი. საით? არც მე ვიციოდი...

თამარ ცერი.

ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენი თეატრი ვერა თამაშობს თანამედროვე როლს ჩვენს ცხოვრებაში — რჩება შესამე მომენტში — ესთეტიური. აქ კი შეიძლება მეტი ლმობიერება ჩვენი თეატრისადმი მართალია ესთეტიური მხარე ვერა ჰყვარავს ეროვნულ და რევოლუციურ ნაკლს, მაგრამ მივნი მიმდინარე სენზორის გამართლება მხოლოდ ესთეტიურ სფეროში შეიძლება. ჩვენმა თეატრმა ამ დარგში დიდი ნაბიჯი გადადგვა წინ, თუკა ეს არ არის ყოველთვის მაღალი და სრულყოფილი.

„გაყრა“ — სენზორის გახსნა ამ პიესით. გამართლება — მხოლოდ ტრადიციულის მოსაზრებით. სხვა ფრეე პიესა უბრალო სურათთა გარდასული ყოფა-ცხოვრების. კარგია ხალათი, მოსაკანებლათ, ერთხელ სასენზონო პიესათ კი ვერ გამოდგა. თანამედროვე თვალსაზრისით — იდეური კოტრობაა.

„მზის დაბნელება“ — ანეკდოტთა კრებული მზის დაბნელების გარშემო დადგმა რომ ჩამოვაცილოთ — შინაარსის ხუბუღე კი არ დარჩებოდა, გამართლება აქვს, როგორც ძველი ტფილისის „ადდგომას“. მაინც ყველაზე მეტი ეს იზიდავს ხალხს.

„ინტერესთა თამაში“ — თითქოს უნდა იყვეს დიდენვა ცხოვრების ფუქსაეატობაზე. ნამდვილათ კი არის გვირობა და ქებათასხმა ოინბაზობისა. კაცი რომ გამოდის ამ წარმოდენის შემდეგ — თვითონაც უნდა გარდიქეს ნიზე-ხებულ აფერისტად, რომ იკოქოს ამ ცხოვრებაში. ასეთი უკუღმართი წაქეზება მიყურებელისა პიესის იდეური სიშვეთ ჩაითვლება.

„გმირი“ — ალგოკრით ვერ გამოდგება. პირდაპირ კი არის სოლო იდეური გადაშენება. ისეთი იდეოტი ხალხი არსად არ მოიძებნება, რომ მამის

მკვლელი — გმირათ მონათლონ. მაგრამ ეს „გმირი“ ისე სიმბალირით არის გამოყვანილი, რომ მიყურებელს თვითონაც უნდა მოჰქლას ან მამა, ან დედა — თუ კი გმირათ გადიქევა. ეს არის ხალხის სრული იდიოტობა, სადაც ყველაზე იდიოტი „გმირათ“ გამოდის. ასეთი პიესა რევოლუციის ხანაში სრულ უკუღმართობას წარმოადგენს. არავითარი გამართლება მის დასადგმელად.

„ადიმიანი მახსა“ — თუმცა ავტორი რევოლუციონერია, მაგრამ პიესა ვერ არის რევოლუციური. ეს წარუგონისტულ ფორმეში დაყენებული ხელში დაუქრელი საკითხი პიროვნებისა და მასისა. ამ კოლექტივის ხანაში — გამარჯვებული გამოჰყავს პიროვნება. ამ პიესამ დრო ძალიან ჩქარა მოსკამა.

„ოტელოზი“ — ეს არ შეიღოდა სენზონის პროგრამაში. ის ყაჩაღრათ შემოიჭრა რამდენჯერმე. მიიზიდა ჟამრავი ხალხი, შემდეგ ნამძალადეათ განდევნეს თეატრის მესვეურებმა. ამ ქვეყანაში არავითარი მაღალ მოსაზრებას ადგილი არ აქვს.

„ცხვრის წყარო“ — კეთილშობილი და ძლიერი იდეურათ. ლამაზი სცენურათ. მან დაიმსახურა სიყვარული ნიელი ხალხის, ამიტომ გასძლო მუსაფერისად მთოვე სენზონშიც.

„სინათლე“ — შემთხვევით შემოჭრილი წარმოდგენა. სენზონს არ მიეწერება იგი. ქართველ ხალხს ძალიან უყვარს ეს ლამაზი სან.ხ.ობა. თეატრი საგანგებოთ იქლება. თითქოს ხალხის ჯიბრზე მეტათ აღარა სჯავებენ. ამ ქვეყას არა აქვს არავითარი იდეური და კეთილშობილური ახსნა.

„გაზნაფურებული მღაბი“ — საფრანგეთში ეს პიესა დღესაც დროულად ჩაითვლება. დიდა რევოლუციის შემდეგ — აზნაფობას მაინც დიდი გა-

გოდინი უდროო

(ძმას რომელიც თურმე მყოლია და მე არ ვიცოდი)

არ ვიცოდი, რომ მე ძმა მკეთლე კეყეა-ნაზე, და გაევიც მხოლოდ მაშინ: როდესაც სარკეში დავეინახე ორივეს: ჩვენი დადლიო პროფილები, როდესაც დედის თბილ გულში შეტევიან გადასასვლელად დავგვიხანა: — „შეიღოფო ჩემთან!“

ჩემი ატაცება როგორც: აღმოსავლური ცის თეთრი გავლევება, როგორც: ლურჯი ენაეილი დაჭრილ მელანქოლიის, ურუანტელო სულდაში გახვეული იმედების: დაეკოვე დებთან... და და მივირდ სხეებს: აქნებ მათაც იციან ურავმენტები ჩემი სულის აღსარებიდან. მხოლოდ მიკვირან ძმები დღესაც. ქუჩები მეუბნებიან საყვილურს. შემოლილი ლოცვები აღარ მიყურებენ ფიცს. და კანკალებს ღამე უდროოდ მისული. და ძმაო!!! ნეტა მიყენებოდი ლომის ფაფარში სახული, ნეტა შენს სახეს არ გაეველო ჩემს წინ დამანქულ ძარღვებით. მაშინ ჩემი ბოდიში არ დარჩავლებდა ობოლ ბედივით.

მაშინ მიკოლინებოდა ფასი სინანულის.

ესლა:

დაისრისა ღამე დღის მოლოდინში. შეგეკერით ერთმანეთს კაპას კატებივით, და ყველამ გაიგო, რომ ჩვენ მტრები ვართ ერთმანეთის. ბოდიში ძმაო!.. სინანულით.

ასეთი ომი იკოდენ მხოლოდ სისხლის შერევისთვის: ასე დაუნდობლად შეეჯახებოდენ ერთმანეთს ბრახიანი ხარბნი, სისხლის გახელებაზე, როცა მზე უსწორდება მიწას.

ჩვენი სახეები დარბიან როგორც დაბინდული ნეგატივები, და ვერ გამირჩევა: ვინა ვარ მე?..

და მეთაკლება რომ ჩაუხუტები ხვდება ერთმანეთს უმიზეზოდ....

ბოდიში ძმაო!!! უდროო ხანწასული, უკანასკნელი და დაკარგული: თოვლის ციოზილგმბი.

კაიუს ჰელი.

აგნა არაღვა

ბოშურ სიმღერათა ცნობილი შემსრულებელი (თეატ. და ცხოვ. საღამოს სახსოვრად 5 ივლ. ახ. კლუბში)

სავალი აქვს იქ. დღესაც ფრანგი სოცდაგრები დიდის სიამოვნებით მიათხოვენ თავიანთ შიზთვიან ქალიშვილებს რომელიმე გაკორტრულ მარკიზს, რომ შინაქონ მხოლოდ უღულება ვანძარცული კეთილშობლის სახელი. საქართველოში კი — სადაც კულდა აზნაური და გაკორტრებული თავადი მხოლოდ დეკანოზის მასალას წარმოადგენს „გაანაზრებული მდაბიო“ უნიადაგოა. იდეური გამართლება არც ამას აქვს.

„გაზი“. იდეურათ ეს არის ყველაზე ძლიერი მთელ საგზონო რეპერტუარიდან. მთელი ეპოქის დაქაიებული კუნთები აქ ცახცახებენ. თანამედროვე ცხოვრების გვიანტური რყევანი კატასტროფულად ამხედრებულ წინააღმდეგობაში ჰკოცნიან განსახიერებას. იქ დასრული საკითხები გადასწყდებიან ცხოვრების ოკეანეს ნაპირიდან ნაპირზე. ძვარავნა ისეთ არაბუნებრივ ფორმებშია ყველაფერი ეს დაკლანძობილი, რომ ჩვენმა ხალხმა ვერ შეიფერა იგი და წქარა გაჰყვა „უდაბიანი-მასას“ კვალს.

„მალშტრემი“. — ერთად ერთი ახალი ორიგინალური პიესა, რომ ჩამოვყალიბთ დადგმა — ეს იქნება სრული იდეური უსისტემო ვაუკებობა. პიესა შეზღუდა სრული სიჭრუშით. ბოლოს თვით რომაქტივმ დაარღვია ავტორული თვითმყვარება და „ქართულ სიტყვაში“ დასწერა „მალშტრემი“ ვან-მარტენა-რეცენზია. ისევ სრული ვაუკებობაა სივრცის საზოგადოების მხრივ. რამდენადაც სივრცეობა დამფასებელია ნაწარმოებისა — პიესა დამარცხებულიათ ჩაითვლება.

აი მთელი ჯაჭვი სეზონის თავ-ბოლოდან გადაქიშული.

„გაყარამ“ დასაწყისშივე მოხვება დროება. „სინათლო“ მხოლოდ ერთხელ დიდდება. „მალშტრემი“ სულ ბოლოს მიესწრო ოთხჯერ. მთელი სეზონის განმავლობაში მხოლოდ ერთადერთ ორიგინალურ პიესას თამაშობდნენ სისტემატორათ „მზის დაბნელებას“. ჩვენი თეატრის „პასუხისმგებელ მდივნებმა“ მხოლოდ ამ პიესით ამოსწერეს მთელი ქართველი ერის შემოქმედება ოთხმოცი წლის განმავლობაში. დანარჩენი პიესები სულ თარგმანები არიან, რომელთაგანაც სახეებით მისილება მხოლოდ ერთადერთი „ცხერის წყარო“.

რეპერტუარის საკითხში ვადაწყვეტიტ და-მარცხდა მარჯანიშვილი და მისი მომხრე ერთი-ორი ინტელიგენტი. ისე კი იგი მიუღებელი დარჩა რო-

გორც წმინდა რევოლუციური მასებისგან, ვერაფერს ჩვეულებრივ საზოგადოებისაგანაც. დასკვნა: ჩვენი თეატრისთვის სრულებით არ იყო გამოყენებული საკუთარი ლიტერატურული ძალები; ევროპის თანამედროვე მრავალფეროვანი დრამატურგია სულ განწი იყო მიტოვებული. რაც იყო ნათარგმნი, ისიც სულ არახიული მხოლოდ ორე უსიცოცხლო პიესა იყო ახალი „უდაბიანი მასა“ და „გაზი“.

რეპერტუარში ამაზედ მეტი დაქვეითება ღირს შეიძლებაო.

როგორი იყო დადგმა? ამაზე შემიძღვ.

ლელი

შეხვედრა ნინოსთან როცა მთავარი ვგავრდა დაბრუნდა

სული. დალილი გვიან ტარებით დასასვენებლად ცამ შეგვივაროს. საღლაც დგებიან გვიქ ქარები. (სული (ვას ლოცვა ვერ შეასმინი). და ქარიშხალი კარში სთვარა. ფანჯრებთან ამსხრუვეს ნაქნობ კვიპაროსს. პიექლებივით ისერის ეასმინებს... სხვა იმელებთან. სხვა მაცხოვართან.

გზებზე კვლავ ყინვა წამიოშინა ჩემს ტროშიც არც ერთს ვარს უხარია ასე სტიროდა ქარი გლოზიაც და დღესაც მარტო სიმწუხარია. ივლდა ცაში და ალბად მოვა იმედი სულზე უფრო კვილი. ზარმა სიერისში დადგა გლოვა და დავერი ისევ ვარდავტეილი...

ქარში რამდენი ლანდი წაივდა. ტანზე ნაბლები შემოგებურათ და ქარიშხალი მოვა თვვიდან. როცა ლანდები მოვლენ მეჭურად რამდენი მკერი ჩააპრო აღრე — ჯერ ისევ გრონობა მოუკეთავია... იდგა ბებერი დათახლულ ჩაღრით და საფლავების კარებს ჰკეტავდა.

მე ეხლა გული გადავირაზე. ო, ბედმა ასე რისთვის იზანტ... ვადაქანება ისევ ყირაზე და უფსკრულში ახალ მიზნათა მე სხვა ქვეყანა უფრო მინდიოდა და გადაფრანა სხვა მწვერვალებითა... ეხლა ქარა. უკამისლობა და ისევ ცრემლი დალილი თვალგებთან.

დედაო, ნინო, ნინო ასული, ჯვარზე იმედის თმები დამიწან ჩანანს სარკეში ფერგადასული სიცივე, ლმობი და დიდამიწა.

ი. მოხაშვილი.

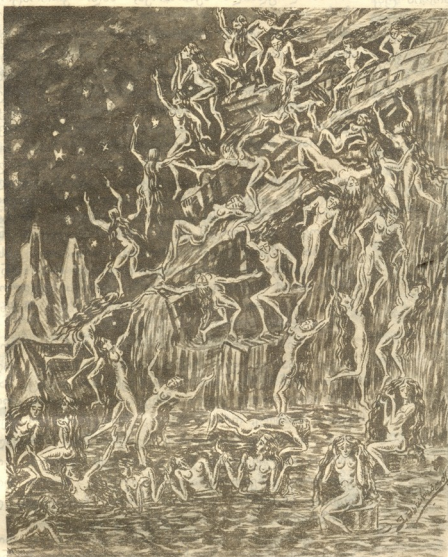
1924. ს. ქედი. ნინოს საფლავი.

რეჟინი მხასხვრები

იოსებო ქიკოლაძე

ა. ლუნაჩარსკის

— ვიცნობ რუსულ მძაფრ ენებს,
 ვიცი საქართველოცა,
 შიშ მშვენივას შეიგრძენს
 ზღვა, კლდე, ტყე და მდელოცა.
 ქარიშხლიან დღეების
 წყლით მრავლგზით უნახავს,
 მაგრამ სევდის წამლების
 გზებით გამოუნახავს...
 პოეზიის ამ სანგრებს
 შოთა თან სდებს გულითა,
 აფოლაღებს, ამაგრებს
 ქართლ-კახურ სიყვარულითა...
 თავს ევლება ფრთა ორბის
 და ყვავილი მცინარე,
 მთიდან ასჯგზით ჩამორბის
 ას-წლოვანი მდინარე.
 მას უყუნთან აეთებს
 გამჭვირვალე სიტყვის თქმა
 (ვით ამ აზრებს აღმერთებს
 ჩუმად, რომ გაირითმა).
 შენთვის მუღამ დავრჩებით
 წმინდა ფრთები ცის წერს
 და მსუფს ტანით ფარჩებით
 ფიჭვმა გამშვენებოს.

იოსებო ქიკოლაძე
 ენისი,
 გაროფული ქალაქი.

ალეგის ცეკვა

იოსებ იმედაშვილის პოესიანი.
 იხ. „თ და ცხ.“ № 11 „მასწ— მხატვარი“ და მოზაეალი № 15-ბი.

თოვლი

მოღის დაშე მძიმე
 სიჩუმე და თოვლი:
 მხოლოდ ქარს არ სძინავს,
 თოვლის ფიფქვითა ქროლვითი.

და უდაბნო თეთრი
 რაღაც სევდის მალავს:
 ქარი ფიფქვებს ათრევს,
 ქარი ფიფქვებს დალავს.

და თოვს ისე სუფთათ,
 ვით ცრემლს თვალის გუბე...
 თოვლი ისე სუსტი,
 როგორც ბავშვის კუბო...

თოვლი— მეფე ღირი
 შეშლილი და მკრთალი:
 საღლატო მტელში სტირის
 დაცემული ქალი.

თამარ გოგელია.

მ. ი. ლეონოვა

სახელმწიფო ოპერის პრემია-ბალერინა
 (სოპრანო) და ცხოვრება—ს საღამოს სახსტრად, ევლისის 5
 ახალ კლუბში).

განსჯორის თეატრი

ამ სახეულს სხვადასხვა დასთა შორის ტუ ეწეა მასტფორის თეატრი—ნიკ. მ. ფორეგერის სახელოსნო, რომელმაც ძალზე მიიზიდა ტუ. საზოგადოების ყოველი წრე და საზოგადოებაში და პრესაში აზრთა შეხლა-შემოხლა გამოიწვია. ამ აზრთა სხვადასხვაობა კიდევ უფრო მეტად გამოიჩინა ფორეგერის მიერ გამართულ დისკუტზე. ვინ არის და რას წარმოადგენს ფორეგერი?

6. მ. ფორეგერი.

ახალ თეატრის და ცეკვის სახელოსნოს ხელმძღვანელი.

ნიკ. მის. ფორეგერი ვენერელი ნემეცია, ახალგაზრდა, უმაღლესი განათლებით აღტურვილი, მსახიობი. მოსკოვში იგი საკამერო თეატრის რეჟისორ თაიროვთან მოუშობდა, შემდეგ საკუთარი სანაღბო თეატრი შექმნა. პირველხანად ეს თეატრი სდგავდა საავტოტო პრესებს, შემდეგ პაროდებს—ცხოვრების ყოველ სიმახინჯეს სასაცილოდ იღებდა. ყოველივე ამას ასრულებდა ბუფონადისა და გროტესკის გეგმით (რითაც მთელი მოსკოვის ყურადღება მიიპყრო და 1921—23 წწ. ერთ სახელოვან რეჟისორად ითვლებოდა). შემდეგ თან და თან ექსცენტრიულ თეატრზე გადავიდა. (მისი ერთი საუკეთესო დაღვამთავანია „ქანადის კუნძულთა საიდუმლო“ უკანასკნელ ხანში—„ცოცხალი მკვდარი“ ანუ „უკულის ხეობა“). დრამასთან ერთად ფორეგერმა დიდი ყურადღება მიაქცია ცეკვს და ცეკვა-თამაშის ახალ-ახალ სახეების შექმნაში უმაღლეს ხარისხს მიიღწია. განსაკუთრებით აღსანიშნავია მისი „მანქანის ცეკვა“ (მოსკოვში მუშათა წინაშე ამ ცეკვის შესრულების დროს ხშირად ვაიკონდით: „აი ჩემი მანქანა ასე მუშაობს, ეს ჩემი მანქანაა“), რეპერტუარში შეტანილი აქვს ცეროპიისა და ამერიკის სხვადასხვა ერთა ცეკვანი, უმეტესად გაზარეულნი.

მის მსახიობთა თითქმის ნახევარზე მეტი მუშათა წრისად არის გამოსული, დანარჩენი—მღაბიო მოქალაქენი, სუყველა საშუალო განათლებით, ზოგიერთებს ვთავაიებული აქვთ სამსახიობო სისწავლებე-

ლი, სათეატრო ასპარეზზე მუშაობენ 5—6 წ. ლები უმთავრესად მოსკოვის საბალეტო სკოლიდან არიან: ლუდემილა სემინოვა, ნად. კორონცოვა, ბარ. ალსკია, ევ. დანილოვა, ადა გოროდცკაია, თამ. ტომბს, ტატ. ოსტროვსკია; ვიები: ნ. მ. ფორეგერი—მთავარი რეჟისორი—ლაბორანტი, იური გოლცივი—ლაბორანტი, ვლ. პეტროვი, თედ. არბი-ნევი, ივ. ჩელოვი, ნიკ. პოსპეხინი, გრ. ნაუშოვი, გრ. შამშორინი, ევ. დარსკი, პიანისტი—რადაკო. დასის ყველა წევრებს საკუთარი ტანისამოსი აქვთ, საკუთარი ბუტფორთა, რეკვიზიტი.

დასმა მცირე ხნის განმავლობაში სახელი გაითქვა ევროპასა და ამერიკაში. კინომ გადილო ლენტებზე, ამერიკის პრესა დიდის ყურადღებით ეპყრება. შრომის ნაკვეთიერო კავშირმა (მოტმა) მოსკოვში გადილო ამ დასის „მანქანის ცეკვის“ ნიმუშები მუშათა წრეებში შრომის პირობათა გასაუფჯობისებლად—შრომის დასაზოგავად. დასს განუზრახავს ამ ხამთარს ტფილისში დარჩეს, ადგილობრივი ცეკვებით რეპერტუარი შეივსოს და შემდეგ რუსეთისა და ევროპას გაეგზავროს.

არიან ადამიანები, რომლებიც ტუეებს იბრუწვენ ადამ და ევას ტანსამოსში გამოსულ ქალვავათა დანახვაზე, ვითომც სცხვენიათ იტეც, მაგრამ ამავე დროს ყველა ამჩნევს, რომ აქ არის ერთგვარი სიხსლე, დრო-მოკმულ, ერთფეროვულ სხეულის ცალმხრივ მოძრაობის მაგიერ მისი მრავალმხრივი ამეტყველება, რაიცა იწვევს სხეულის ყოველმხრივ განვითარება. გაჯანსაღებას, ხოლო რომ ჯანსაღ სხეულში ჯანსაღი სული ჩიბუღდება და აღიზრდება, ეს ვინ არ იცი.

ფორეგერმა და მისმა დასმა დამტკიცა, რომ აღამიანის სხეულს შეუძლიან ყოველმხრივი მოქნილობის გამოჩენა და ცეკვით სხვადასხვა მოვლენადის გაღმოცემა. ნახეთ მისი „მანქანათა ცეკვა“, „მომაკდავი გევი“, „მარტარბელი“, „მოქიშპინი“, და მრ. სხ და მაშინ დარწმუნდებით, თა შესძლებია აღამიანს. ფორეგერი ჯერ კიდევ ძიებანია და ვესტრვით გამარჯვება.

იოსებ არიმათიელი.

ბალამინისძე არაბოში

(იოტტრი და ცხოვ. საღამოს სახეობრად, იღლისის 5 ახალ კლუბში)

ქანდაკება

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 9).

ნინო. სთქვი! ბარემ ყველაფერი სთქვი! (კრემლზეს მოიწმენდას).

ლევ. მაპატიე, ნინო, მაპატიე.

ნინო. ჩემს თვალებზე უჩვეულად მომდგარი კრემლი ნუ შევაშინებს. სთქვი, რაც სათქმელი გაქვს. რაღას გაიწმინდა?

ლევ. (დაღონებული სდვას. პაუზის შემდეგ) მაპატიე.

ნინო. (ძველებური სიმტკიცით) თუ მონანიება გულწრფელია, შესარულებ იმას, რასაც გეტყვი. აქ მოდი! (საწერ მაგიდასთან მიიყვანს და სძახე დასწავს) იცოდ, ლევან, არჩილი ჩვენთვის ძალიან სასარგებლო კაცია. ბევრი სამსახური გავეიწია, ვერ კიდევ ბევრი სამსახურის გაუწევს გვაპირდება; ამისთანა სასარგებლო ხალხის ესე ფულსავატარი მომდგარება, როგორც შენ ჩაიბინე, არ შემიძლიან. ამიჯრომ დასწერე, რომ ყველაფერი, რაც დღეს მოხდა, შენი ნებრევბის ბრალია. ბოდიში მოიხადე და სთხოვე დარიჩეს.

ლევ. ნინო! ეგ ხომ ჩემი საშინელი დამცირებაა!

ნინო. დასწერე! (ლევანი მაგიდასთან დაჯდებოდა. ნინო ზევიდან დასცქერის).

ფ ა რ დ ა

მასხავე მოქმედება.

ლევანის სახელოსნო. შუშაბანდინი კერიდან უხვად შემოდის სინათლე. იატაკზე რბილი ნაჯრის აფერი საყვინა გაშლილია. აქა-იქ კედლებზე ფანქრით დახატული ესკიზები ჰქიდა. მარცხენა უკანა კონსტრუქციული კომერსანტის დაუშვარებელი გამტკრიანებული ბიუსტი. იქვე ახლო დაუშვარებელი ბიუსტები და თახეზა. სცენის მარჯვენა მხარეს რუსულ-რა დივანი და სავარძლები სდვას, დივანთან მაგიდა, რომელზედაც ყავის სერვიზი აწყვილია. სცენის მარცხენა მხარეს, ცოტა შუგულ ადგილას, დასაყრდნობად ახალი ქანდაკების თანა აღმართული, გადაფარებული სველ ტილოში ქალის სხეულის კონტურები მოჩანს.

ფარდის ახდისის სცენაზეა **ლევანი** და **ლუარსაბი**. ლუარსაბი დივანზე ზის და ყავას სვამს. ლევანს ჯიბებში ხელები უწყვილია და დადის.

ლევ. (მცირე პაუზის შემდეგ) ეს გახუნებული პიჯაკი ყველაფერს აგინხნის, ჩემო ლუარსაბ! შენთან რაღა დავაძლიო! ძალიან გამოვიჩრდა. ოჯახში ხარჯებს არ ამქციობენ. შემოსავალმა კი იკლო. უკან დახევა აღარ შემიძლიან. (სიყვარულით ქანდაკებას უცქერის) ეს თინა, რომელიც ვერ შენთივსაც საიდუმლოებას შეადგენს, მალე მარმარილოს ქანდაკებად გადაიქცევა. ქარიშხალში სიციცხლე იშვა, მაგრამ... მიჯაკი კი შემომეცვითა. სხვაფერია ვაჭარბარი ვაჭარბება მაგას. ხომ ხედავ, კომერსანტის ბიუსტი ნა პირქმულ გამოიფურება? შემომწყურალი მყავს. რაც ეს ქანდაკება დავიწყე, ხელი არ მომიკიდებია. ვაჯაფერებულმა ტანზე პიჯაკი შემომაცვითა, ეხლა ხომ გესმის, რაოცად დივიანერ სოფლიდან?

ლუარ. აღბათ კიდევ რამის გაყიდვას აპირებ (ცოტა რამ მინც დაიტოვე).

ლევ. მერე გზა არ არის. (პაუზა)

ლუარ. იქნება იოლათ წვაილეთ. რამდენი გპირდება. ყველაფერს ხომ ვერ გააყიდებ? რაც საუკეთესო მიწები გაქვდა, ვაჰყიდე. იენახი-ლა დაგრაჩა. ეგემო რომ გაყიდა, რაღა დაგრაჩება?

ლევ. სხვა გზა არა მაქვს, ჩემო ლუარსაბ! ქანდაკებას ხომ თავს ვერ დავანებებ? ხომ იცი, ქანდაკება ჩემთვის ყველაფერია.

ლუარ. მინც, რამდენი გპირდება?

ლევ. (სასტოვრებლად მინდა; ორი სამი თვე კიდევ როგორც უნდა გავძლო).

ლუარ. (ჯიბებში ხელს ჩაიყოფს) ცოტა ფული თან მაქვს. შემიძლიან მოგტე.

ლევ. (გამბიარულბული) რა კარგია! ავანსს უკან დაბრუნებ. რომ იცოდ, ეს წყვეული ავანსი როგორ მაშუქებდა: რაც უნდა გატაცებული მიმეშვა, კომერსანტის ქანდაკებას შევხედვდი თუ არა, სისხლი მედღვრიოდა და ხალისი მიკარგებოდა.

ლუარ. რამდენი გინდა?

ლევ. ჩემმა კოლმა მგონი ორმოცი თუმანი გამოართვა.

ლუარ. (ფულს გადასცემს) აჰა. აქ ორმოცდაათია.

ლევ. (გარბობით ხელს ჩამოართმევს) მადლობელი ვარ, ჩემო ლუარსაბ! (ფულს ჯიბებში იღებს და თან თავისთვის დაპარაკობს) ამას კომერსანტის მივეცემ... სალაპარაკო აღარაფერი ექნებათ... მადლობა ოღეროს... ველარაგინ მისაცვედურებს.

ლუარ. (წაბოლებუა და კომერსანტის ბიუსტსკენ გაემართება). ეს არის კომერსანტი? შენი შემოქმედებით აღმაფრენა როგორადაც ამ ძეგრფასი გავიხს (ცხვირზე გაყინულა. რას ენაობლებინდი?)

ლევ. აი დასწყველოს ოღერთა მაგის ვაჩნის დლე! მაგრამ კომერსანტი კეთილი და პატოსანი აღამიანი ყოფილა. წარმოიდგინე, ვემოვნებაც ჰქონია. აი, ხომ ხედავ, ამ აღვლას, შეზბლთან, პატარა ნაოკი აქვს. ცოტა დაფერებულ შთაბეჭდილვასა ჰქმნის. არ ვიცი, იმასა ჰქონდა იმ დროს ნაოკი, თუ ჩემმა გაზრახებამ მისცა ასეთი გამომეტყველება. (დახედ, გაიღიმა და მიიზბრა, არ შეიძლება შეზბლიდან ეს ნაოკი მოხსნან, აღდონებულ გამომეტყველებას მაძღვეს, მე კი ოპტიმისტი ვარო, გესმის? ოპტიმისტი! კომერსანტი ოპტიმისტი! კომერსანტი სინმატორი აღამიანია, ქანდაკებაა საძაგელი, დასწყვიელოს დემრთმა!..)

ლუარ. მაშ, მომავალი გამოფენისთვის შენი ახალი ქანდაკება მზათ ექნება?

ლევ. უფრო ადრე. თინა თითქმის მზათა მაქვს. ცოტაოდენი შეცთება სჭირდება. (გარბობით) ნახავ, მალე ნახავ, ჩემო ლუარსაბ! შენ ერთად ერთი აღამიანი იყავი, როგორც ცხოველის საშინელ წუთებში მამხნეებდი და იმდენ არ მიკარგავდი. როდესაც ამ ტილოს ჩამოგხსნი, დარწმუნდები, რომ შენს ამავე მუქთად არ ჩაუყვლია! მაშინ ჩემი მტრებიც გაზომდებიან.

ლუარ. მტრები?

ლევ. (აღლებუა შეეჩნევა, ქანდაკებაზე მიუთითებს) აი იმასა ჰყავს მტრები. მაგრამ ველარა-

191
196
194

ფერს გახდებიან. ოგი უკვე ამავე აღიშრათა, უკვე ცოცხალი არსებაა. ქალწოლის ფეხბა ქვეშ უმწველად გაშლარათული ადამიანის დაქიმულ მარღებში ჩემი სისხლი ტრიალებს, სისხლი ჩემი გულისა. მტრები კი ჰყავს. მტერი, რომელიც ყოველ წუთს იმ აქ, ამ ოთახის კუნძულებში სდარაჯობს და თავისი ბოროტი, შეურაცხველი თვალით. განადგურებას უქადის.

(გარედან ისმის არჩილის დილინი: «ტრა-ლა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ, ტრა-ლა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ».)

ლუარა. გვეც ხომ შენი მტერი არ არის?

ლევ. (ლუარასად თვალბეჭეში ჩააცქერდება) შენ გვანია, დანაშაულის მტრები მდევ-გმირები არიან? ხომ იცი, უხილავი ვიბრირი სხეულის როგორა სწამლავს? ესენიც ცხურების ვიბრირების არიან. საშინლად მრავლებიან და გვეწამლავენ. რას იცინი? ტყუილს ვამბობ?

არჩ. (ღლიღით შემოდის. ქედა კევაზე აქვს მოგდებული, ჯოხს ხელში ატრიალებს) ტრა-ლა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ! ტრა-ლა-ლა, ტრუ-ლუ-ლუ! (ორთავებს ქედა მოუხდის) სალაში დარბაისელთ! (ლევანი ოდნავ თავს დაუტრავს, ლუარასაბი ცნობისმოყვარობით უცქერის) რა შესანიშნავი სახე-ლესნოა! აი ეს მომწონს! ევროპიულად არის მოწყობილი, დიას, ევროპიულად! წარმოიდგინეთ, რა შესანიშნავი იქნებოდა, აი ამ კუთხეში იაპონური ვაზა რომ დაეცვლიდა. დიას, ოთახი მაშინ უფრო დამშვენდებოდა! აი ეს შირმა ცოტა აქეთ რომ მოსწოთ. მაშინდინეთ, ეხლავე დაგიღებებთ. (შირმას ხელს წააქვლებს.)

ლევ. (ხელს დაუტყრს) უკაცრავად, უკაცრავად!

არჩ. არა უშეხრა. ეგ მე არ შემაწყუხებს. პირიქით, შესაძლოა კიდევ. წარმოიდგინეთ, უცხოეთში არტისტების წრეში ვტრიალებდი და არტისტებს ხომ იცით, როგორ უყვართ გემოვნებით მოწყობა. ესეც ხომ არტისტის ოთახია, ხელოვნების ტაძარი, სადაც შემოქმედება სდღეს და გადმოღულს! დიას, ხელოვნების ტაძარი! ღმერთს გფიცვებით, ეს შირმა რომ ცოტა აქეთ მოეწოთ...

ლევ. ლეთის გულსითვის, ლეთის გულსითვის! შირმა სულ სხვა დანიშნულებსათვის არის მოტანილი.

არჩ. (იციანს) ეგ სხვა საქმეა. არ ვიცოდი. (შირმის უკან შეიხედვს. ცინიზმით) ტახტეც არის.

ლევ. (აღშფოთებულად) ბატონო არჩილ. ნუ გავიწყდებათ ვისთანა ხართ.

არჩ. (დარცხენილი) უკაცრავად, ბოდიშს ვიხდი. თქვენ, ბატონო ლევან, ამისთანა ექვები არ შეგებებთ... მე... ვიხუმრე.. დახა... ვიხუმრე.

ლევ. იმედია შემდეგში უფრო ფრთხილად იხუმრებთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში თქვენს ევროპულ ჰერსონას შესაძლებელია ხიფათი რამ გადახდეს. მიიღეთ ჩემგან ეს მეგობრული რჩევა და დარიგება.

არჩ. უკაცრავად. ბოდიშს ვიხდი. მე მხოლოდ იმიტომ მოგახსენეთ, რომ უცხოეთში...

ლუარა (უჩბად გაბრაზებული წამოგორღობება) ალარ გაიმეორით... ალარ გვინდა უცხოეთი...

არჩ. (შემკრთალი უკან დაიწევს) რა დაგეპართათ?

ლუარა. ალარ გვინდა უცხოეთი!

არჩ. ნუ გნებავთ, ბატონო! რალსა ბრაზობთ?

ლუარა. უცხოეთში ღორები არიან?

არჩ. რა გნებავთ მაგითი სთქვათ?

ლუარა. უცხოეთში ღორები არიან მეთქი?

არჩ. ბატონო ლუარასაბ, მე ნებას არ მოვცემ მასხართ ამიგდოთ! ბატონო ლევან! თქვენ სახლში ვართ. ვთხოვთ დაუშნაშურებელი შეურაცხველისაგან დამიფაროთ.

ლუარა. გვეკითხებით, უცხოეთში ღორები არიან?

არჩ. (გაოცებული უკან დაიწევს) რა გნებავთ, ბატონო! მე შეიღორ არ გახლავართ და ამიტომ არც ვიცი, არიან თუ არა. თქვენ, ალბათ, ეგ უკეთესად მოგეხსენებათ, თუმცა უცხოეთში არა ყოფილხართ.

ლევ. (გადიხარხარებს) გაჯობა, ლუარასაბ, გაჯობა!

ლუარა. (გაცივდება. ბუზღუნთა). ევროპეელი! (გამობრუნდება და სავარძელში ჩაჯდება).

არჩ. ყოველ შემთხვევაში აქ იმიტომ არ მოვედო, შეურაცხველი და დაქცევა მოვისმინო. (ლევანს) მე თქვენთანა მაქვს საქმე.

ლევ. რით შემეძლიან გემსახუროთ?

არჩ. კომერსანტი მოვიდა.

ლევ. რა მინდაო.

არჩ. ბიუსტის დამთავრებასა თხოულობს. მგონია უფლება აქვს. თქვენ როგორა ჰუიქობთ, ბატონო ლევან? რა უაქსუბოთ?

ლევ. უფლება? კიდევ რა უფლება აქვს, ბატონო არჩილ? ექნება სურს კისრებზე თოკი მოვიბა, თოკის ზოლო ხელში ჩაუღო და გუ-ე-ზო ესდო იმ მასხარასავით, რომელიც თავის თავს ბედნიერად მხოლოდ მაშინა გრანობდა, როდესაც ბატონი თავში წიკვალს უტყავუნებდა.

არჩ. გნა საევეთო მიგანიათ, რომ კომერსანტს უფლება აქვს ბიუსტის დამთავრება მოგთხოვით? მან ეს უფლება იყიდა... დიას... ფულით შეიძინა. იცოდეთ, ბატონო ლევან, კომერსანტი უხვი კაცია, მაგრამ დანდობა არ იცის. მე, მოგეხსენებად, უცხოეთში კომერსანტების წრეში ვტრიალებდი და ვიცი, რომ პირობის დარღვევა დიდს დანაშაულად არის მიჩნეული.

ლუარა. ეგ ყველფერი კარგი, მაგრამ თქვენ რა გაწუხებთ?

არჩ. ეგ თქვენი საქმე არ გახლავთ. (ლევანს) რაკი კომერსანტი თითონ მოვიდა, სჩანს...

(შემდეგი იქნება)

აღმოსავლეთის საფუსიკო საკრავები

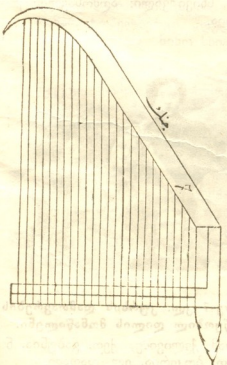
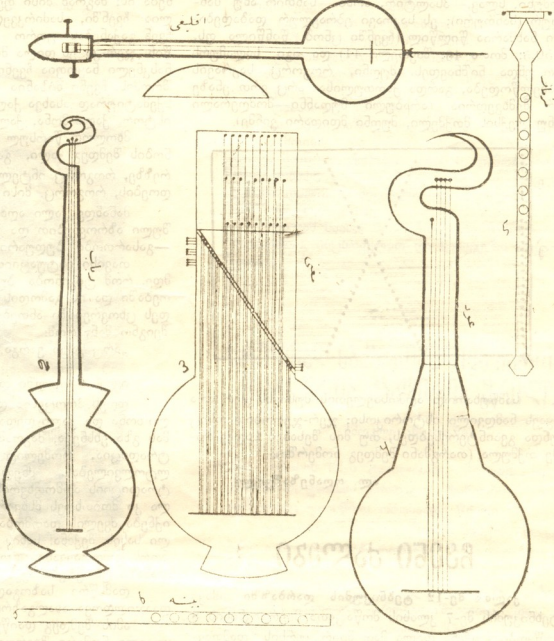
ოსმალურ ეურ. მილი-
ლი თათბოლარ მაჯამაი-
სი 1331 პიჯრით (1912
წ.) მე-5 ნომერში „თურქ
სახლარი“-ს სათაურით
დაბეჭდა მუსიკოს რაჟფ
იქეთას წერილი. როგორც
თვით რ. იქეთა აღნიშ-
ნავს, მას ხელთ ჩავარდ-
ნია ჰიჯრით მეცხრე საუ-
კუნეში დაწერილი აჰმეთ
ოღლი შუქურთულას
დავთარი, საცა ცხრა სა-
მუსიკო საკრავთა შინა-
არსი და ბგერაა აღნუს-
ხული: 1. იკლილი, 2. რე-
ბამ, 3. მულნი, 4. უდ, 5.
მიზმარ, 6. ფიფია, 7. ჩანგ,
8. კანუნ და 9. ნუზხა.
იქეთას „თურქულ“ საფ-
სიკო საკრავების დანამდ-
ვილებითი გაცნობლად
სხეებდული დავთარი ერ-
თადერთ და უტყუარ
წყაროდ მიჩნია; გვონებ
იგი არც ჩვენთვის უნდა
იყოს ინტერესს მოკლე-
ბული, რადგანაც ერთ
დროს აღმოსავლეთის მუს-
სიკალურ ხელოვნებით
ჩვენც ვამაყობდით და
უსათუოდ მის აღორძინე-
ბის ხანაშიაც მივიღებთ
მონაწილეობას.

ორიგინალის მთლიანად
გადმოლება მეტად მიგვა-
ჩნია, ვთარგმნით მხოლოდ
ორ მუხლს—ჩანგი და მუ-
ლნი. მიზმარ და უდიცაა
ჩვენში ცნობილი (ფ. გოროგიჯანიძის
ნაშრომი 30, შანამეს ქართული
ვერსიები, 203), მაგრამ შოთას მი-
ერ ნაქები ჩანგი უფრო გვიჩიდავს:

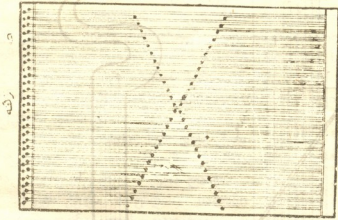
„ჩანანა და ჩანგი
ტკბილი“ (პირვე-
ლის შესახებ გე-
ქონია საუბარი
—თეატრი და
ცხოვრება“ 1918
წ. № 2; „ქარ-
თული სიტყვა“
1924 წ. № 21),
„მოვშორდი ლხი
ნსა ყოველსა,
ჩანგსა, ბარბითი
სა და ნასა“ ან
„ჩანგ, ბარბითი და
ნა ცემული“.
(იგულისხმება:
ჩანგი, ბარბითი
და ნაი. უკანასკ-
ნელს ჩვენმა ლე-
ქსიკოგრაფებმა
შეცდომით „ნა“
და „ნასა“ დაარ-
ქვეს).

მულნიც ძველა-
დაა ჩვენში ცნო-
ბილი: რუსულად-

ნინი ნ51 (წ. კ. წიგნთსაცავის ხელთნაწერებში
№ 3698. რუსულდანიანი დაწერილა XIII საუკ. ა. ხა-
ხანაშვილი ქარ. სიტყვ. ისტ. 421), დაბადება 1 მეფე
I0,5 (დაბადება ქართულად გადმოითარგმნა მეექვსე
საუკუნეში. მ. ჯანაშვილის ნაშრომი III, 37). ორიგი-
ნალი დაწერილია ძველ ოსმალურ ენით და ბეგრ
ადგილას აზრი ძველად ირკვევა; ჩვენ ესარგებ-
ლობთ ენის ცოდნით და აგრედვე მუსიკაში მრავ-
ალწლოვანი პრაქტიკაც გვადიფილებს მის გადმო-
თარგმნას, რომელიც ექვს გარეშე უნდა იყოს. წერი-
ლი გაგვიტყულებოდა, მთლიანი კომენტარია რომ
გაგვეტყუებინა, მებრამ ზოგ ადვილს კი ვერ დაე-
ტრევეთ უყურადღებოდ: მიზმარი (№ 5) ძველ ებ-

როგორი სიტყვა და ნიშნავს ფსალმუნს (იგივე ანსკოლოდაც Сбор. материалов 1894 г. вып. XX), მაგრამ აქ სალომურს გვიჩვენებს: ქართული ფსალმონი, სლავ.—სალტირ, არაბ.—სანთირ ანუ სანდურ (სანთირი); ეს საკრავი ებრაელურ დაბადებაში ნახვარია წილწილ (ჩვენში ცნობ. წინწილა ფს. 150, მ; შოთა 46; შათელი 44) და იგი სალომურს არ უნდა ნიშნავდეს. მდინე, როგორც საკრავის სახელწოდება, გარდა ქართლისა არც ერთ ენაზე არ შემხვედრია (არაბული—მოლანი—მომღერალი ანუ ლექსის მოქმედი, მდინე მდიდარი ვინმე).

სამწუხაროდ აღმოსავლეთის მუსიკის ჯერ არა ჰყავს ნამდვილი ისტორიკოსი; ჯერ-ჯერობით ისიც უნდა გვაინტერესებდეს, თუ მის შესახებ სადმე რამე თქმულა. (თარგმანი შემდეგ ნომერში).

აღ. ოღნეზაშვილი.

ჩვენსი ქალები

ქალთა მე-12 ტენიკუმის დაბრუნებაში ამავე ტენიკუმის მე-7 კლასის მოწაფეთა მიერ ივნისის 8 მოწაფილ იქნა დილა მათ მიერ კურსის დამთავრების აღსანიშნავად.

დილის დაწყებამდე მასწავლებელმა როდონ ქორქიამ მოკლე სიტყვით ამცნო დამსწრეთ, რომ იდგია, გვგმა ამ დილისა შემუშავებული იყო თვით მოწაფეთა მიერ დამოუკიდებლად მასწავლებლებსაგან, რომლებმაც მხოლოდ ტენიკური დახმარება გაუწიეს მათ. ბ-ნ ქორქიამ ხაზი გაუწია იმ მნიშვნელოვან ფაქტს, რომ ამ დილაში სჩანს მოწაფეთა შეხედულება თავის დანიშნულებაზე და რომ ეს შეხედულება არის არა ნაკარხნებით, არამედ მოწაფის კონცხით შექმნილი. გარდა ამისა მან აღნიშნა, რომ დილა გვიჩვენებდა ქალს მონობიდან დაწყებულს თანამედროვე ბურჟუაზიულ საზოგადოებამდე მივლი მისი მღვთმარობის ტრაგიზმით, და რომ ამისთან პარალელურად ნაჩვენები იქნებოდა ტოპი ქალისა, რომელიც გამოიმუშავა ქართველი ერის ფსახლოვანებაში ქართველი დედის სახით.

დასასრულ მან აღნიშნა თვით მოწაფეთა შეხედულება, თუ როგორი უნდა იყოს ქალი ეხლა, როდესაც იქნება ახალი ქვეყანი.

დილა დაიწყო მოწაფე ელენე მამაცაშვილის სიტყვით, რაც გაშუქება იყო აღებული იდგისა. მოგვყავს ეს სიტყვა:

„დიდიდან ჩვენ ფეხს ვდგავთ ცხოვრებაში როგორც საზოგადოების სრულყოფილებით წვეწრი, ჩვენი მომავალი წინ არის. არ ვიცით როგორი იქნება ის; მაგრამ მისი ფესვები უკვე ღრმად გადგმულია ჩვენში, საძირკველი ჩაკროლია. ამიერიდან ჩვენ ვაქანებას უფრო ფართო ასპარეზო ვშობა წინ. ჯერ-ჯერ ეს დილა მოწაფობით ჩვენს მიერ უკანასკნელი ნაყოფი ჩვენი გენიანობის კედელზე ნაშრომის. ჩვენი მიზანია დღეს შემოღობისადაცარად სქემატურად ასახვა ქალის ყოფნისა ცხოვრებაში ისტორი. ქალი მონა, ქალი-დედა, ქალი აღმდანი, მხოლოდ წარსულ საუკუნეში დიდი ხნისწინობის შემდეგ ქალი, გამოვიდა ცხოვრების ასპარეზზე, როგორც ინტელექტუალური ძალა საზოგადოების, როგორც, წინი მომქმედი წვეწრი.“

ამანდ ქალი აღმოსავლეთში იყო მონა დას მული ახრეზებით და გრძობით და დასავლეთში — გასართობი, ბუღუარის დამამუშვენებელი ტიქინა. თავისი ინტელუკით ქალი მიდის იმ დასკვნამდე, რომ ტიქინობა ბუღუარში ქურდობა ცხოვრებაში და ის გამოდის ბუღუარიდან, რომ შევიდეს ცხოვრებაში ანთებული ჩირაღდანით, რადგან შეიგებო მან, რომ:

„არც კაც ვარა, რომ ცოცხალი მეცდარსა ემსგავსოს. იყვეს სოველში და სოფელსა არიო არიოს!.. დღეს პროცესია დიდი მეტამარფოზის: ქალი მონა და ქალი-დედა იქცევა ქალი აღმანად. მას გზა გნსება, მაგრამ უკან ხეც დახვესტული ტრადიკია, რომელიც კლავს მასში საუყეთესო ლტოლიკელებს. მელაია საუკუნობით შექმნილი ტრადიციის აღმოფხვრისა; საჭიროა ბრძოლა. ბრძოლა კი მოთახოვს მსვერპლს! ეს მსხვერპლი ჩვენგან იქნება ძველის დამთობა, გადავლება და ქალის ახალი სახის შექმნა! სახის ლამაზისა — არა კელუსის! შორს გამთავანებული ტიქინობა! წინ, სალი და ლამაზი ცხოვრებისაკენ!“

დამსწრე საზოგადოებამ მხურვალე ტაშით დააჯილდოვა ახალგაზრდა მომხსენებელი.

ამის შემდეგ დაიწყო თვით დილა, რომლის ყოველი ნომერი შეერთებული იყო ერთი ძაფით და შესახურებოდა აღებულ იდგას. დილა სწარმოებდა შემდეგი პროგრამით:

განც. 1. „მონა ქალი — ნ. ჩხიკვაძისა, — ელ. მამაცაშვილი. „პარამ-ხანა“ პეტე; „რუქიანის ზღაპარი“ მელიოდუკოშაძისა; ნ. სხივიშვილი; აღმოსავლეთური ცეკვა.“ — ქეთ. ბოკერია.

მე-12 ტენიკუმის მე-7 კლ. კურსის დამთავრების აღსანიშნავად მოწაფობით დილის მოწაფეები: ელ. მამაცაშვილი, თამ. ჭკელიძე, ქეთ. გაბუნია, ნ. სხივიშვილი, ქეთ. ბოკერია, ელ. დათაძე.

აღსანიშნავია, რომ ცეკვის ფორმები შეკრებილი და შეთანხმებულია თვით ბოკერის მიერ, რომლის ყოველ მოძრაობაში შესანიშნავად გაღწეული იქნა თვით მონა ქალის განცდა.

ქეთევან ბოკერია მონა ქალის ცეკვის ასრულებს (საკუთარი).

ვაფართო ცხოვრებაში უზარალო სიყვარული და დიკარგული სიცილით.

აქ არის მთელი სიმძიმე ამ დილისა: მოწაფეობა შენის ცხოვრებაში ამ ანთებუ - ი ჩირაღდნით და ლამობს ქალის ახალი სახის შექმნას, სალი და ლამაზი ცხოვრების მოწყობას.

დილის დადგმა იყო მსახიობ საშა ლორთქიფანიძის, რომელმაც განსაკუთრებული დიდი დიდი სიცილზე მისცა ყოველივეს.

დასასრულ გაიმართა ცეკვა. დამსწრე საზოგადოება და მოწაფეებმა სცენაზე გამოიხიზეს და სამადლოებელი ტაშით დაჯილდოვეს მასწ. რ. ჭორჭია, კლასის დამრიგებელი მირიამ სოხაძე, სასწავლებლის გამგე - გ. გვეგლაშვილი და დილის დამდგმელი სახ. თეატრის მსახიობი საშა ლორთქიფანიძე.

დღამ საამო შთაბეჭდილება დასტოვა თვისი შინაარსით, სიცილით და სახუგეშო იმედით ადგევსო.

ია.

სრულიად საქართველოს ქართველ მსახიობთა კავშირის ურჩილება

(მოკლე ანგარიში)

იენისის 12-ს ტფილისში, მუშათა სასახლის დარბაზში, გაიხსნა ქართველ მსახიობთა ყრილობა, რომელსაც დაესწრო ორასამდე წევრი.

ყრილობა გახსნა კავშირის საბჭოს თავმჯდომარე აკაკი ფაღავამ, რომლის წინადადებით ურჩილობა ფეხზე ადგომით პატივსა სცემს მსოფლიო რევოლუციის ბელად ვლ. ლენინის, საზოგადო მოღვაწე ნიკოლოზ ქართველიშვილისა და ახლად გარდაცვლილ რეჟისორ ვ. მჭედლიშვილის ხსოვნას.

ყრილობა ირჩევს საპატიო თავმჯდომარეებად: ა. ლუწარასკის, ა. სუმბათაშვილი-იუენის, დ. კანდელას და კ. მარჯანიშვილს.

პრეზიდიუმში: თავმჯდომარეებად ვ. გუნია, ალ. ახმეტელი და მ. ჭორელი. მდივნებად: გ. ფრონისპირელი და ა. გუგუშვილი.

დიდურ წესრიგის დამტკიცების შემდეგ საბჭოს მოქმედების და წლიურ ანგარიშების შესახებ მოხსენებთ გამოიღიან: ფაღავა, ვასაძე, ჯიქია და ხორავა.

მკირე კამათის შემდეგ ყრილობა ამტკიცებს როგორც საბჭოისა, აგრედვე სარევიზიო კომისიის მოხსენებებს.

საყურადღებო მოხსენებებს აკეთებენ აგრეთვე ბათუმის, ქუთაისისა და სოხუმის წარმომადგენელი.

როგორც გამოირკვა, სათეატრო საქმე რამდენადაც კარგათ და მტკიცეთ ყოფილა დაყენებული ქუთაისში, იმდენად მოიხსენებდა ბათუმსა და სოხუმში. განსაკუთრებით ბათუმში ქართ. თეატრის ბედზე იმდენად ნიადაგ შესუსტებული აღმოჩნდა, რომ ყრილობა იძულებული გახდა განსაკუთრებულ

განყ. II. „ქართველი დედა აკეანთან“ — სურათად. „აივანა“ (სენის ვარდ).

ტატიშვილი, ბოკერია, გვარჯიანი, ლაზრიშვილი; „ქართლის დედის“ ლექსი ილ. ჭავჭავაძის. თამარ ტოპელბერგი. „დედა და შვილი“ — ილ. ჭავჭავაძისა. დედა — ნინო სხივიშვილი. „შვილი — ქეთევან გაბუნია.

განყ. III. იბენის „ტიქინათა სახლიდან“ ნაწყვეტი. ნორა — თამ. ქელიძე; გელმერი — ელ. დათაძე. „ქალი ჩირაღდანი“ — ლექსი ლიდიანის ელ. მამაკაშვილი.

მონაწილეობდენ VIII კლ. მოწაფენი. ამანიარად მაყურებელთა თვალწინ გაიარა ქალის სახემ მონობიდან დაწყებული იბენის ნორაში და დასასრულ ლექსი „ქალი ჩირაღდანი“ ერთგვარი რეზიუმე იყო დილისა: აქ ქალი მონა ჰარამ-ხანის ვიწროებიდან გამოდის ცხოვრების გზაზე და ხელი-ხელს გაყრილი მამაკაცთან მიდის წინ ზღაპრის შესაქმნელად, მაგრამ უღმობელი ცხოვრება ამსხვრევს ოკროვან ოცნებათ და თითქმის შეგობარ-ქმარში უსაშინელეს დრსპოტს აჩენს ქალი მანქანა ავტობატორად დამოკიდებული თავის ქმარზე...

მველეთი ინგრევა და ქალი ანთებული ჩირაღდანიტ აბიჯებს ვიწრო ბუღდარის დირეს და შე-

გულსწყურით მოპყრობოდა და სათანადო ზომების გამოწახვა მიენდო მომავალ ახალ საბჭოს.

წვერთა სის გადასასინჯველ და ახალ წვერთა მისაღებად არჩეულ იქნა სპეციალური კომისია. ყრილობამ მოისმინა მოხსენება ჩვენი კინოწარმოების შესახებ.

მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ სასცენაროთ ამოსაღებ სიუჟეტის და სხვა ყოველმხრივ საქართველო წარმოადგენს უსაზღვრო სიმდიდრეს, ხოლო კინოს სათავეში ამ ეამად მოქცეულნი არიან ისეთნი, რომელთაც სრულიად არა იციან-რა არც საქართველოს ყოფა-ცხოვრებისა და არც კინოს უკანასკნელი სიტყვისა და ტენიისა. ამასთანავე მწუხარებით უნდა აღინიშნოს ის მოვლენა, რომ ქართველ რეჟისორთა და მსახიობთათვის საქართველოს კინოს კარი გამოკეტულია. ყრილობამ ყურადღებით მოისმინა ეს მოხსენება და შესაძლებელი რეზოლუციით დაავალა სიბჭოს დაუყოვნებლივ შეუდგეს ამ საქმის მოწესრიგებას.

ყრილობაზე ბევრი, ძალიან ბევრი საყურადღებო კითხვა გაიჩინა.

ეს ყრილობა, რომელმაც გასტანა მთელი კვირა, ბევრად განირჩეოდა წარსულ ყრილობებისგან.

პირველი ხუთი დღე, ვიდრე არ გაიჩნეოდა „დღურუჯის“ გამოსვლის საკითხი, კრებას ეტყობოდა ნამდვილი საქმიანობა, მაგრამ კორპორაციის შექმნის და მის გამოწვევებ მიზეზების ასხან-განმარტებებმა და საერთო კამათმა მიიღო იმდენად მწვავე ხასიათი, რომ ამ საკითხის გარშემო ყრილობა გაიყო ორ ნაწილად: ერთის მხრივ იყვნენ ეგრედ წოდებული ძველი დამსახურებული მსახიობნი, ხოლო მეორეს მხრივ კორპორაცია „დღურუჯი“ მთელის შემადგენლობით და დრამატულ სტუდიის ახალ კურს-დამთავრებული ახალგაზრდობა.

როგორც აღინიშნეთ, დღურუჯე კამათმა შეიძლია კრება შეიწირა და, დასასრულ, რეჟისორ ახმეტელის პირით „დღურუჯმა“ განაცხადა, რომ ვინაიდან შეიქნა ისეთი პირობები, რომ ჩვენი ერთად ყოფნა, ერთად მუშაობა ყოველ შემთხვევებში მიუგებანია, ვინაიდან ჩვენი გზა დისციპლინისა და მიმართულების მხრივ სულ სხვადასხვანაირია, ამიტომ ჩვენ გავდივართ ამ კავშირიდან და ვეარსებთ ახალ მსახიობთა კავშირს.

ახალგაზრდა სტუდიელები აცხადებენ, რომ მათაც მიუღებლად და შეუღებლად მიიჩნიათ „ძველებთან“ მუშაობა და სტოვევენ დარბაზს.

ახალ კავშირში.

მსახიობთა კავშირის ახალ სექციის კრება იმართება იმავე დღეს, სტუდიის სარკის დიდ დარბაზში.

კრებას თავმჯდომარეობს ალ. ახმეტელი, რომელიც ესალმება ახალგაზრდებთან გვერდში მდებარე ა.კ. ფლავის, ი. ზარდალიშვილს, ეთრეოლიანს და სხვა.

ახალგაზრდა მსახიობნი ერთხმად აღნიშნავენ მრკივე კავშირის შექმნას და მუშაობას.

კრება სახეობი ხასიათს ლებულობს.

ვ. ჯიქიას წინადადებით ახალ მსახიობთა კავშირის საპატიო წევრად ერთხმად ირჩევენ კოტე მარჯანიშვილს.

* * *

უკანასკნელ დღეს ახალ მსახიობთა კავშირის კრებამ გადასინჯა წესდება და მკიერ შესწორების შემდეგ შეუდგა საბჭოსა და სარევიზიო კომისიის არჩევნებს ამ დროს დარბაზში შემოდის ამ დღეს მოსკოვიდან დაბრუნებული კ. მარჯანიშვილი. მთელი დარბაზი ხანგრძლივო ტაშით და ოვატებით ეგებება საყვარელ მასწავლებელს. უკანასკნელი, მიუხედავად მგზავრობის გამო დალილობისა, ესალმება-რა ყრილობას, უკმაობას თანამედროვე ხელოვნების ამბებს რუსეთში, უსურვეს ახალგაზრდებს საქმიანობას და თეატრის უშუალო სიყვარულს.

შემდეგ აიხსა ყრილობის მიერ არჩეულ იქნა საბჭო შემდეგის შემადგენლობით: აკაკი ფლავი (თავმჯდომარედ), ვიანესლავ ჯიქია, აკაკი ვასაყი კ. მურღული, ვ. ანჯაფარიძე და პ. კანდელაკი.

სარევიზიო კომისიაში: პ. კობახიძე, პ. კორიშელი და ვ. პატარაია.

კველ კავშირში.

სრ. საქართ. მსახიობთა ყრილობამ, რომელსაც გაეთიშა კორ. „დღურუჯი“, განაგრძო კრება და დღურუჯის მესამე გამოცხანა შემდეგი რეზოლუცია: ყრადლობა ეგებება-რა ყოველგვარ პროგრესულ ჯგუფს ან კორპორაციას სისარულით, რომელიც სათეატრო ცხოვრებაში განახლებას შეიკატანს, იმავე დროს აღიარებს, რომ არსებული კორპორაცია „დღურუჯი“ თავისი გამოსვლით და მანიფესტით ყოველ მიუღებელია და აღნაშფოთებელი, ჰუმობს მათ მანიფესტსა და გამოსვლას“. ეს რეზოლუცია მიღებულია ერთხმად, ერთის გარდა, რომელმაც თავი შეიკავა. დღურუჯის კორპორაცია ამ რეზოლუციის შედგენამდე გავიდა, — გაჯევა 21. აკცი, დარჩა — 112.

დასასრულ კრებამ აირჩია გამგეობა, სარევიზიო კომისია მომავალ მუშაობისათვის. გამგეობა: საპატიო თავმჯდ. ვ. აბაშიძე; ნუტა ჩხეიძე — თავმჯდომ. მ. ქორიძე, ვ. ფრონისპირელი, ა. წუწუნავა, შ. ლაღიანი, ტ. აბაშიძე; საპატიო წევრები: მ. საფ. აბაშიძე, ვ. გუნია, ე. ჩერქეზიშვილი, ნ. ჩხეიძე, ნ. ვეციკიძე.

მსახიობთა კავშირმა და ახალ მსახიობთა კავშირმა ქონება დაიყვეს...

დამხწრა.

„თეატრი და სხოვრეპა“-ს საღამო

(ივლისის 5 ახალ კლუბში).

ბევრს არ უნახავს ასეთი საღამო და ბევრსაც არ დაეგონებოდა იგი როგორც ერთი მშვენიერი, იმეითი საღამოთავანი.

მრავლად მოზღვავებულ ნაირ ხალხს კლუბის დარბაზი და ბალი ვერ იტყვდა.

დაიწყო თარხნიშვილების მომხიბლავი ჰანგები; ალ. ოლანეზაშვილი ჰიანურზე ააკენსა ჩარეგა, შემდეგ მარო თარხნიშვილი ალ. ოლანეზაშვილის ჰიანურზე მიხედვლ-ზეღმრეტე კილოთი დაამღერა „ნახევარი ცხოვრების გზა ვაგვიღე“. მიუხედავად იმისა, რომ მთელ ბალში ზღვა ხალხს ქოთობდა, ვაქედლით დარბაზი სულგანაბული უქმენდა მაროს ჰანგებს და საშა ოლანეზაშვილის სიმთა ქეითინს. სახელმწიფო ოპერის მსახიობებმა ლალო კაცაძემ და გ. ვენახემ არაჩვეულებრივად გრძნობით იმღერეს,—საზოგადოება ზედი-ზედ იწვევდა მათ მჭურვალე ტამოთ. ცეკვის ოსტატმა არბატოვმა და პრიმაბალერინა ლეონოვამ იცეკვეს „ალმოსავლეთი“,—მათი ტანის მოქნილობა, საუსტოვო რხევა და ყოველი ხაზმოსმა სიამით ავსებდა დარბაზს.—საღამოს მშვენიერებას ოლანე ჩრდილი მოაფინა დისასხლის თამაზა წერეთლის დიქეშამ, როცა საღამოს ერთმა გამგეთავანმა გამოაცხადა: „ჩემგან დამოუკიდებელ მიხეზთა გამო ქიათურაში მოგემწყვედი და ვერ ვასწრებ ჩამოსვლას“. სამაგიეროდ ანწა არლოვა იმღერებდა. ამ განცხადებას საზოგადოება ტამოთ შეხვდა... ანწა არლოვამ მართლდა მოაჯადოვა საზოგადოება თავისი ლამაზი ბოშური სიმღერებით. ბარე შვიდჯერ გამოიხმეს... სახალხო თეატრის—ჯეირანის კორპორაციამ ნ.

ქანკვეტაძის თოსნობით—ქ. მინდიაშვილი, მ. ჰართელიშვილი, ნ. ჩიხლაძე, კრავეიშვილი, ალ. აღამიძე, ელ. იანქოშვილი და რ. ჯიბლაძე მოხდენით წარმოადგინეს ვ. გუნიას „არიე-დარია“. ბალში ორ ადგილას ვაიმართა კაბარე: ერთს ხელმძღვანელობდნენ ცნობილი ყარაიოული სიხარ ზახარინი თავის სტუდენტთა, მოსწრებული სიტყვებით, საარაკო ცეკვით და სტუდენტი კოლია მაისურაძე, კინტოურად მორთული, ხოლო მეორე ადგილას—მსახიობნი. ნიკ. აივაზაშვილის მკირე გუნდმა თვისი საულცხოვო სიმღერებით უზომოდ დაატკბო მონადიმენი. სტუდენტები მეორე დღის დღის 8 საათამდენ ლხინობდნენ. საღამოს განაგებდნენ შალ. იმედაშვილი და ზურ. მეგალობიშვილი, ეხმარებოდნენ სხვა ახალგაზდანი და მანდილოსანნიც, რომელთა ვინაობასაც შემდეგ ნომერში დავებუქდავთ.

დამასწრე.

რედაქციისაგან

ამ ნომრისთვის გამზადებული წერილები: არ, ციხისთავის „ერთი კრების შთაბეჭდილება“, ძველი მუშის „სეთიმბყრობელობასთან ბრძოლაში დღეუ-პულნი, ასოთ-ამწყობი ვასო ურუშაძე“, მ. ქილარჯიშვილის სიტყვა, რეცენზიები, დაბა-სოფელი და სხვ. შემდეგი ნომრისთვის გადაიღო.

ფოტოგრაფია

ფენიონი ჟვანიასი

გადავიდა ახალ ბინაზე—რუსთველის პრ. № 8, მუშათა სასახლის პირდაპირ. ახრულებს ყოველ-ვეარ საფოტოგრაფიო სამუშაოს: იღებს პიროვნულ, ჯგუფობრივ, შენობათა და სხვ. სურათებს, აღიღებს პორტრეტებს ფერადებით და სხვ.

შეკვეთებს ახრულებს რიგზე; ხელოვნურად. სურათების გადაღება დღის 9 ს.—საღ. 6 ს.

აქვე მოიპოება რეგოლიუციის ბელადები

სურათები

„თეატრი და სხოვრეპა“-ს

რედაქცია მოთავსებულია სასახლის ქ. № 5, მეორე სართულში,—ახალი კლუბის შესავალი-დან მარცხენა მხარეს (ყოფ. ჰართ. თეატრი). ღია: დღით 9-3 ს., ნაშუადღევს 5-8 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება დღით 10-2 ს. აქვე მიიღება ხელისმოწერა 1924 წ. ჟურ.

„თეატრი და სხოვრეპა“-ს

წლიურად 10 მან., ნახევარი წლით 6 მან. (გაგზავნი).

- რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი.

სამგზავრო ბილეთების მიზანა

ბ ი ნ ა ზ ე

რისთვისაც საჭიროა წინასწარი შეკვეთა წერილობით-ან ტელეფონით.

(განთვის ქ. № 3. ტელ. 9—74).

მისატანი ფასი გადასდეს თითო ბილეთზე:

ადგილობრივი მიმოსვლისა
პირდაპირი

მაგარი	რბილი
1 მან.	2 მან.
3 მან.	5 მან.

შაჰვითის ვიღავს თავღავს წინა დღით.

Тифлисской гор. станцией З. К. В. Ж. Д.

В В О Д И Т С Я

доставка пассаж. билетов на дом

на что необходимо заказ письменно или по телефону: (Гановская № 3. тел. 9—74).

за доставку взимается с билета:

в местном сообщении
в прямом

жестк.	мягк.
1 руб.	2 руб.
3 руб.	5 руб.

Прием заказа заканчивается накануне.